

Församlings- BLADET

Nora • Vittinge • Västerlövsta
Huddunge • Enåker • Östervåla • Harbo

NR 3 2019

Tema begravning

DEM GÖR VAD INFÖR EN BEGRAVNING?
VAD INGÅR I BEGRAVNINGSgifTEN?
SANDRA DRIVER ÖSTERVÅLA BEGRAVNINGSBYRÅ
ALLHELGONA I VÅRA KYRKOR

Dessutom ...

BILDER FRÅN SOMMARENS EVENEMANG
HÖSTENS TERMINSTARTER
KORSORD
MED MERA!



Jag gjorde en deal med Gud ...

Jag är född och uppvuxen i en familj som inte var aktiv i kyrkan. Trots det trodde jag på Gud som liten och jag bad ofta till Gud om hjälp när olika saker hände. Gud fanns vid min sida och var en självklar del av mitt liv.

Sedan kom tonårstiden och med den konfirmationen, som jag tog på så stort allvar. Nu fick jag äntligen lära mig mer om Gud och kyrkan. Min konfirmation var en stor högtidsdag med släkt och vänner vid min sida. Jag sa ja till Gud och bekräftade mitt dop.

Åren gick och någonstans på vägen tappade jag bort tron på Gud. Men Gud tappade aldrig bort mig. Jag minns en dag när jag satt på tunnelbanan – jag bodde i Stockholm vid den här tiden – och en kristen tjej kom och satte sig mittemot och frågade om jag trodde på Gud. Jag förklarade för henne att någonting sådant som Gud, det finns inte. Jag tror på ödet! Ja, starka åsikter, det hade jag, men Gud var bortglömd.

Det dröjde sex månader efter mitt uttalande på tunnelbanan innan Gud dragit mig tillbaka till sig. På ett ganska dramatiskt sätt hade jag en omvändelse där jag återigen lämnade mig till Gud. Jag gjorde en deal med honom: Okej, Gud, jag tror väl på dig då, bara jag slipper gå till kyrkan! Det hela slutade med att jag hittade en församling som betydde mycket för mig och som jag längtade efter att gå till.

Åren gick, jag blev vuxen och blev nu också kallad till tjänst i kyrkan. Som assistent i församlingen jobbade jag med barn och unga. En dag på en familjegudstjänst fick jag frågan om jag inte skulle

bli präst, en fråga som jag bestämt svarade nej på. Präst skulle jag *inte* bli! Det är konstigt det där med dealer med Gud. På något sätt får han oss att gå två steg i taget och lär oss att be bönen: Gud, låt min vilja bli lik din vilja.

Jag har nu varit präst i 5 år och jag älskar det. Att få samtala med människor om Gud och tron, att få fira gudstjänst och att få chansen att möta så många människor i livets alla skeden – det är en förmån. Jag är så tacksam att Gud inte ger upp om oss utan alltid finns där och går vid vår sida, tålmodigt väntande på att vi återigen ska vända om till honom, se honom, lyssna på honom och lära oss av honom. Som en tålmodig förälder som vill gott för sina barn, det är den Gud jag tror på. Den Gud som älskar oss och som längtar efter oss. En Gud som vill se oss växa och som utmanar oss att fortsätta söka efter honom.

Låt Gud röra vid ditt hjärta och utmana dig själv att söka honom. Ge dig själv tid för tystnad och återhämtning. Där i tystnaden finns Gud som en stilla susning.

*Katarina Björklund
kyrkoherde i Västerlövsta pastorat*





Innehåll

LEDARE	02
KONTAKTUPPGIFTER	04
ALLHELGONAHELGEN	05
TEMA BEGRAVNING	06-09
NORAS SIDOR	10-15
VITTINGES SIDOR	16-20
VÄSTERLÖVSTAS SIDOR	21-29
ÖSTERVÅLAS SIDOR	30-36
KONFIRMATION 2019-2020	37
INTERNATIONELLT ARBETE	38
KORSORD	39
SVERIGE – VÄRLDENS MEST KRISTNA LAND?	40




Västra Upplandsbladet lägger ned!

Vi församlingar i Heby kommun har under åren lagt en stor del av vår annonsering i gratistidningen Västra Upplandsbladet. Tyvärr kommer Västra Upplandsbladet att lägga ned och sista numret utkommer den 31 augusti. Vi tittar nu på andra kanaler att annonsera i och återkommer med mer information under hösten! Tills vidare ber vi er att läsa församlingsbladet och bevaka hemsidor och Facebook-sidor för att hålla koll på vad som händer i era kyrkor.



En del av vår verksamhet sker i samarbete med Sensus studieförbund

sensus

Svenska kyrkan 

Församlingsbladet ges ut gemensamt av Nora församling, Vittinge församling, Västerlövsta pastorat och Östervåla-Harbo pastorat.

ANSVARIG UTGIVARE: Bengt Bengtsson **LAYOUT/RED:** Linnea Dunér,
Emma Johansson, Elin Johansson **OMSLAGSFOTO:** Pixabay.com

TRYCK: Elanders Sverige AB **UPPLAGA:** 7 500 **DISTRIBUTION:** PostNord

VÄLKOMMEN ATT KONTAKTA OSS!

Ring kansliet/expeditionen eller besök respektive hemsida för ytterligare kontaktuppgifter.

NORA, TÄRNSJÖ

I Nora har det firats gudstjänst varje söndag i minst 800 år. I dag har Nora drygt 2 100 församlingsbor. Vi är en liten församling med en stor verksamhet. Kyrkan i Tärnsjö vill bygdens bästa och uppmuntrar till lokalt engagemang. Utöver ordinarie verksamhet driver församlingen en bensinmack med biltvätt samt en begravningsbyrå.

ADRESS Kyrkvägen 18, 740 45 Tärnsjö
TEL 0292-500 09 **ÖPPETTIDER** tis–ons 10–12, tors 17–20
KYRKOHERDE Bengt Bengtsson 0292-502 80
MUSIKER Pia Sundström 0292-502 85
BARN/UNGDOM Monica Brand & Carola Eriksson
0292-502 57
VÄRDINNA/KÖK 0292-502 89
VAKTMÄSTERI 0292-502 83
nora.tarnsjo.forsamling@svenskakyrkan.se
www.svenskakyrkan.se/noratarnsjo
www.facebook.com/noratarnsjo

VITTINGE & MORGONGÅVA

Våra 2 600 församlingsbor finns framför allt i Vittinge och Morgongåva. Vår kyrka ligger i det öppna landskapet mellan de båda orterna. I personalen är vi sex året runt-anställda. Vårt arbete präglas av kreativitet och nytänkande, vilket inte minst märks under Fest i Heby-veckan, då vi brukar anordna ett stort antal evenemang.

ADRESS Vittinge prästgård 244
744 95 Vittinge
TEL, TELEFONTID 0224-620 37, mån–tors 10–12
BESÖKSTID tis & tors 9–12
KYRKOHERDE Marcus Åstrand 0224-620 25
MUSIKER Inga-Britt Thalín 0224-620 51
BARN/UNGDOM Johannes Risberg 0224-620 47
VAKTMÄSTERI 0224-620 69
vittinge.forsamling@svenskakyrkan.se
www.svenskakyrkan.se/vittinge
www.facebook.com/vittingekyrka

VÄSTERLÖVSTA, HEBY

Västerlovsta pastorat består av församlingarna Västerlovsta, Enåker och Huddunge med totalt ca 4 600 invånare. Vi har en rik verksamhet och stort ideellt engagemang. Pastors-expeditionen finns i den f d prästgården intill Västerlovsta kyrka i Heby samhälle. Därutöver finns Huddunge kyrka, Enåkers kyrka samt Huddunge kyrkoruin.

ADRESS Skolgatan 6, 744 31 Heby
TEL 0224-341 90
ÖPPETTIDER mån–tors 10–12, tis & tors även 13–15
KYRKOHERDE Katarina Björklund 0224-341 71
DIAKON Christina Teinler 0224-343 91
MUSIKER Margarita Långberg 0224-341 43
BARN/UNGDOM Malin Ekstam 0224-341 44
VAKTMÄSTERI Lars-Göran Sjöling 0224-341 82
vasterlovsta.pastorat@svenskakyrkan.se
www.svenskakyrkan.se/vasterlovsta
www.facebook.com/vasterlovstapastorat

ÖSTERVÅLA-HARBO

I Östervåla-Harbo pastorat är vi ca 4 400 personer, uppdelade på två samhällen och en massa små byar. Vi har tre kyrkor: Östervåla, Harbo och Aspnäs gårdskyrka, samt en lägergård: Aspnäsgården. Vi är fjorton anställda i pastoratet: ett härligt gäng som varje dag gör sitt bästa för att tjäna församling och kyrka.

BESÖKSADRESS Kyrkvägen 10 A, Östervåla
POSTADRESS Ågårdén, 740 46 Östervåla
TELEFON 0292-223 60
ÖPPET EXPEN tis 10–12, tors 17–20, fre 10–12
BIRGITTAGÅRDEN tors 12–14
KYRKOHERDE Cecilia Jansdotter 0292-223 74
ostervalaharbo.pastorat@svenskakyrkan.se
www.svenskakyrkan.se/ostervalaharbo

Allhelgonahelgen 1–3 november

Gud, du omsluter både levande och döda,
till dig sätter vi vårt hopp och ser fram mot den dag
då vi ska få möta dig sådan som du är.

Ge oss del av det liv som aldrig dör.
Genom Jesus Kristus, vår Frälsare. Amen.

SÅ BER VI på Alla själars dag, som firas till de dödas minne. Det tänds ljus och sätts ljung och tallris och kyrkogårdarna blir levande av alla oss som besöker de döda där. Av prat och minnen, skratt och tårar.

I kyrkan spelar stilla musik och höstkalla fingrar kan värmas kring en kaffekopp en stund. En kram, lite prat i väntan på att klockorna ska ringa.

I kyrkan läser vi namnen på

dem som dött ifrån oss under året; högtidligt, vackert och sorgligt. För varje namn tänds ett ljus. Det sista ljuset tänds för alla dem vi saknar och sörjer, men vars namn inte nämnts. Och inom oss hör vi dem, namnen på dem som dött förut eller någon annanstans och vi delar saknaden. Tårarna och tacksamheten, och allt det där vi saknar ord för, får musiken i gudstjänsten bära med sig genom våra hjär-

tan och upp genom valven.

Så går vi ut, och på kyrkogårdarna glimmar ljusen i mörkret, hundratals små lågor av längtan och hopp bildar ett ljushav runt gravar och minneslund.

Allhelgonahelgen må firas till de dödas minne. Men det är för oss som lever den är viktigast.

Cecilia Jansdotter
kyrkoherde i Östervåla-Harbo

Allhelgonaafton 1 november

Västerlövsta

11.00–18.30 Allhelgonakaffe i Västerlövsta kyrka
18.00–22.00 Allhelgonakväll för barn, se s 23

Vittinge

12.00–18.00 Allhelgonacafé i församlingshemmet

Alla helgons dag 2 november

Enåker

10.00–15.30 Allhelgonakaffe i kyrkan
14.00–15.00 Stilla pianomusik i kyrkan
16.00 Minnesgudstjänst med musik

Huddunge

11.00–16.30 Allhelgonakaffe i kyrkan
15.00–16.00 Stilla orgelmusik i kyrkan
17.00 Minnesgudstjänst med kyrkokören

Västerlövsta

13.00–18.30 Allhelgonakaffe i kyrkan
17.00–18.00 Stilla musik i kyrkan
19.00 Minnesgudstjänst med kyrkokören

Harbo

16.00 Gudstjänst med kyrkokören & instrumentalist

Östervåla

19.00 Gudstjänst med kyrkokören & instrumentalist

Nora

10.00–15.00 Allhelgonacafé i tornrummet
18.00 Minnesgudstjänst

Vittinge

10.00–17.30 Allhelgonacafé i församlingshemmet
18.00 Minnesgudstjänst med kyrkokören

Söndagen efter alla helgons dag 3 november

Vittinge

13.00 Gudstjänst med ljuständning på Rungården



DRIVEN. Sandra Elvingsson har många framtidsplaner för Östervåla Begravningsbyrå, som hon övertog 2017.

”Vi måste våga tala om döden”

Sandra Elvingsson driver Östervåla Begravningsbyrå, som ligger centralt i Östervåla. Kontoret är ljus och nyrenoverat med ett fräscht kök och en soffgrupp där besökarna kan sitta ner och få prata i lugn och ro. På bordet står en vas med färska blommor. Några ljus brinner.

– För mig är miljön på kontoret viktig. Både jag och mina besökare ska trivas, säger Sandra Elvingsson, som övertog begravningsbyrån 2017.

Berätta om dig själv! Vem är du?

I grunden är jag sjuksköterska med en specialistexamen i ambulanssjukvård. Akutsjukvård har alltid legat mig varmt om hjärtat och jag trivdes väldigt bra under mina år på Akademiska sjukhusets akutmottagning.

Idag har jag min fasta anställning som sjuksköterska på Östervåla vårdcentral men är tjänstledig för att fullt ut fokusera på begravningsbyrån. Ett klokt beslut har det visat sig. Företaget växer och uppdragen ökar. Vi är en fullservicebyrå som hjälper till med allt kring begravning, bouppteckning och gravstenar.

Linjen mellan liv och död är tunn, något jag som både akutsjuksköterska och begravningsentreprenör är väl medveten om. Vi på begravningsbyrån har en viktig funktion för de anhöriga

precis när ett dödsfall inträffat. Många är chockade, vet inte vad de förväntas göra, eller i vilken ordning saker ska ske. Då finns vi till hands, för att på ett lugnt och metodiskt sätt lotsa dem igenom den första tiden.

– Grunden i sjuksköterskeyrket är till stor hjälp. Mötet med människor kommer naturligt och etiken finns alltid med. Jag trivs bra med jobbet. Människor jag träffar är vänliga och tacksamma för den hjälp de får.

Hur hamnade du här?

Jag tog över begravningsbyrån efter att den tidigare ägaren (och tillika min svärfar) Ajne Elvingsson valde att gå i pension. Det var förstas en utmaning i början, men nu känner jag att jag står stadigt i min nya roll och företaget utvecklas i den riktning jag tänkt mig.

Jag har många idéer inför framtiden. Hittills har vi renoverat kontoret, utökat sortimentet av kistor och urnor, skapat en hemsida och etablerat oss på sociala medier. Vi har också ett

välfungerande samarbete med en familjejurist, vilken känns tryggt.

Som extra hedersuppdrag är jag också med i bärarlaget Östervåla Harbo. Många anhöriga har påtalat det fina i att vi kvinnor är med och bär samt sänker kistan vid graven. Jag bryter normen och det lite förlegade synsättet vilket känns bra. Detsamma gäller montering av gravstenar vilket inte heller många kvinnor i branschen verkar befatta sig med. För mig handlar det om att få följa med genom hela processen, en trygghet både för mig och de sörjande.

Vad gör du som begravningsentreprenör?

Ingen dag är den andra lik och det är charmen med mitt jobb, helheten gör arbetet meningsfullt. Vi har kontorstid måndag till fredag men också en ständig jour vid dödsfall, vilket även innefattar kvällar och helger. I början kändes det stressande men idag är det en naturlig del av jobbet.

Jag utför alla moment som ingår i arbetet på en begravnings-



byrå. Allt från anhörigsamtal till hämtning av den avlidne. Det kan vara på ett sjukhus, äldreboende eller i det egna hemmet. Etiken är mycket viktig, det är de mjuka värdena som räknas. Vår policy är att alltid vara två anställda som hämtar. Det krävs för att på ett värdigt sätt kunna förflytta en död kropp. Vi försöker även att väcka så lite uppmärksamhet som möjligt och jobbar gärna lite i det fördolda.

Vi klär och bäddar ner (sveper och kistlägger) den döde. Vill anhöriga så ordnar vi också med ett personligt avsked (så kallad visning) innan begravningen.

Ofta går det ett par dagar från dödsfallet tills jag träffar familjen för ett samtal. Det brukar vara positivt då de sörjande hinner samla sig något. Vid samtalet går vi igenom det praktiska inför begravningen: valet av dag, tid och plats, kista/urna, dekorationer, musik, dödsannons, minnesstund m m. Mitt jobb är att stötta och hjälpa, visa på olika möjligheter och ge förslag. En begravning behöver inte se ut på ett visst sätt. De personligt utformade begravningarna blir allt vanligare.

En stor del av arbetet handlar också om att vara spindeln i nätet och sköta kontakterna vidare mellan anhöriga, kyrka, krematorium, solist, florist, cateringfirma etc. Vi ombesörjer även kontakten med myndigheter och skickar aktuella beställningar och blanketter.

På begravningsdagen är vi alltid närvarande i kyrkan, både under förberedelserna och i gudstjänsten. Vi hälsar gästerna väl-

komna, delar ut handbuketter och finns till hands om någon behöver oss.

Finns det barn i familjen är det klokt att komma i god tid. Det ger dem möjlighet att landa lite, bekanta sig med kyrkorummet och titta på kistan och alla blommor. Jag brukar fråga om de vill hjälpa mig tända ljusen. Jag tänker att känslan av delaktighet är betydelsefull. Kanske har de också fått vara med och välja symbol i dödsannonsen eller färgen på sin egen handblomma – små men viktiga beslut.

Efter begravningen fortsätter mitt arbete med att hjälpa de anhöriga med bouppteckning och eventuell gravstensbeställning.

Vad tänker du om döden?

Döden har blivit något främmande, något människor ogärna talar om, ibland kanske till och med stöter ifrån sig i det nu så stressade samhället. Vi har inte riktigt tid att reflektera.

Jag tror att det är bra att stan- na upp, fundera lite och faktiskt prata med varandra om döden på ett naturligt sätt. Vi vuxna behöver också finnas där för barnen när frågorna kommer. Ett bra tips är att besöka en kyrkogård, eller gå till biblioteket där det finns bra böcker som berör ämnet för barn i olika åldrar.

Vilka frågor brukar barn ha?

Några vanliga frågor är: Vad händer när man dör? Kan man vakna igen? Kommer människor och djur till samma himmel? Andra



OMBONAT. Soffgruppen på det nyrenoverade kontoret inbjuder till förtroliga samtal.

barn kan på ett säkert sätt berätta om vad som händer efter döden, till exempel fick jag höra följande: "Vet du, när man dör så blir man en ängel uppe i himlen, men man blir också kvar i skuggan hos de människor som finns kvar på jorden, som en skyddsängel."

Hur ser du på framtiden?

Jag trivs med mitt jobb och ser ljus på framtiden. Jag har många idéer och hoppas på att kunna vidareutveckla det redan goda samarbetet med både kyrkor och övriga aktörer på orterna häromkring. Ett sedan tidigare etablerat samarbete är den så kallade "Dagen om döden" som Svenska kyrkan i Östervåla varje år arrangerar för alla sjunde klassare. Då är barnen välkomna till kyrkan för en heldag i ämnet. Jag tar med kista och urna och barnen får titta och ställa frågor.

Vi har också en samtalsgrupp om sorg, ett fantastiskt och meningsfullt initiativ från Svenska kyrkan. Därutöver ska vi se över krisberedskapen här i trakten. Det finns många goda krafter som behöver samordnas för att få till en ännu bättre struktur vid extraordinära händelser. Sedan drömmer jag om att anordna en kvällskurs med tema döden.

MER OM SANDRA ELVINGSSON

ÅLDER: 32 år

FAMILJ: Make och två döttrar (6 och 4 år) samt tre katter

BOR: I en villa strax utanför Östervåla

FRITID: Umgås med familjen. Tycker om trädgård och växter.

— T E M A : B E

Vi skall alla den vägen vandra ... Ibland har familjen hunnit förbereda sig väl och ibland händer det plötsligt. Oavsett vilket är det en del att tänka. Har du frågor är vår personal alltid redo att hjälpa till.

En begravning kan se ut på många sätt. Man kanske inte vill ha någon begravningssceremoni alls, utan direktkremera och sedan gravsätta. Man kanske vill direktkremera och ha en ceremoni med urnan. Det finns också alternativ för olika religioner. Finns ingen anhörig kan dödsboet företrädas av kommunen.

VILKEN GRAVTYP SKA VI VÄLJA?

Att ha en gravplats att besöka är för många en viktig del i sorgearbetet. Det är mycket att tänka på vid val av gravplats. Vill man närvara vid gravsättningen? Vill man kunna smycka sin gravplats med personliga föremål och blommor eller ska gravplatsen vara anonym? Hur mycket tid och pengar vill man lägga? På kyrkogårdarna i Heby kommun finns följande gravplatstyper:

KIST- ELLER URNGRAVPLATS

En gravplats med gravsten där kista eller urna kan sättas ned. Kistplatser är historiskt sett den vanligaste gravtypen medan det idag är urnplatser som är mest förekommande. Du som är gravrättsinnehavare ansvarar för att graven hålls värdad. Vid gravsättningen får anhöriga närvara. Gravsättning kan ske antingen i samband med begravningssceremonin eller senare.

MINNESLUND

Minneslundan är en gemensam och anonym gravplats där askan grävs ner eller strös ovan mark. Nedgräv-

ning av aska utförs av kyrkogårdsförvaltningen under värdiga former utan närvaro av anhöriga. Askans placering markeras inte och gravstenar eller planteringar får inte förekomma. Huvudmannen svarar för minneslundans vård och plantering inom denna. Besökare får medverka till utsmyckning med snittblommor

och ljus enbart på anvisad plats, t ex på ljusbärare eller grusbädd.

ASKGRAVLUND (VITTINGE & NORA)

Askgravlund ger minneslundans frihet från skötselansvar men utan krav på anonymitet. Anhöriga får hos oss närvara vid nedsättningen. Möjlighet finns att köpa en namnplakett.

BEGRAVNINGSavgift betalas av alla som är folkbokförda i Sverige, oavsett trostillhörighet, som betalar skatt. Avgiften finansierar begravningsverksamheten.

HUVUDMAN kallas den som ansvarar för begravningsverksamheten inom ett geografiskt område. Församlingar är huvudmän för begravningsverksamheten med undantag för Stockholm och Tranås där kommunen är huvudman.

BEGRAVNINGSOMBUDET är utsedd av länsstyrelsen. I huvudsak innebär uppdraget att företräda de som inte tillhör Svenska kyrkan och granska att begravningsavgiften används till rätt saker. Begravningsombud i Heby kommun är Lars Persson från Östervåla.

GRAVRÄTT innebär rätt till en gravplats i 25 år från gravsätt-

ningsdatum och förutsätter att det finns någon anhörig som vill varar gravrättsinnehavare. Platsen bekostas av begravningsavgiften. Gravrättsinnehavaren kan därefter förlänga gravrätten, i vissa fall mot en kostnad. Skulle gravsättning ske av någon som avlider senare gäller gravrätten i 25 år från detta datum.

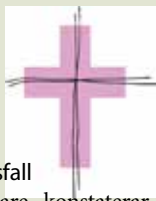
GRAVRÄTTSSINNEHAVAREN

bestämmer vem som ska gravsättas i graven och ordnar med gravsten. Denne är skyldig att hålla gravplatsen i ordnat och värdigt skick och se till att gravstenen är säker.

GRAVSKÖTSEL kan man ordna med själv. Man kan också teckna gravskötselavtal med kyrkogårdsförvaltningen. Olika alternativ erbjuds på våra olika kyrkogårdar. Kontakta din församling om du vill veta mer.

De olika stegen kring dödsfall och begravning

Så här ser förfarandet ut vid de flesta dödsfall som sker idag.



1. Dödsfall

En läkare konstaterar dödsfallet och meddelar anhöriga och folkbokföringen.

3. Tacksägelse

Om den avlidne var medlem i Svenska kyrkan får hemförsamlingen meddelande om dödstillfället från skatteverket via kyrkobokföringen. Församlingen bjuder in anhöriga till tacksägelse vid söndagens gudstjänst. En gammal tradition som innebär att man kungör dödsfallet och ber för den avlidne.



2. Anhöriga tar kontakt med en begravningsbyrå

Begravningsbyrån transporterar den avlidne från platsen för dödsfallet till ett kylrum eller bisättningsrum och kistlägger i väntan på begravning. De hjälper till att boka tid och plats för begravningssceremoni och minnesstund om man vill ha det.



4. Begravning

Om man vill ha en begravningssceremoni kan detta ske antingen i en kyrka eller i ett borgerligt kapell. Man kan också välja att ha en minnesstund i tex. församlingshemmet efteråt där anhöriga bjuder på mat eller kaffe.

G R A V N I N G –

INGÅR I BEGRAVNINGSavgifTEN

Begravningsavgiften betalas av alla som betalar skatt och ger rätt till:

- Gravplats eller motsvarande på allmän begravningsplats i 25 år
- Gravsättning inklusive gravöppning samt återfyllning och iordningställande av öppnad grav
- Transporter från att pastoratet övertagit ansvaret för stoftet fram till gravsättning (ej transport utanför huvudmannens område och ev till "särskilda gravplatser", t ex för andra religioner och trosinriktningar
- Kremering
- Lokal för förvaring och visning av stoftet och lokal för begravningsceremoni utan religiösa symboler

Begravningsavgiften finansierar även bl a administration, nyanläggning av begravningsplatser, skötsel av begravningsplatsernas allmänna ytor samt vård och bevarande av kulturhistoriskt värdefulla gravplatser.

INGÅR I KYRKOavgifTEN VID BEGRAVNING

Den avgift som medlemmar betalar gör det möjligt för församlingarna att bedriva sin rika verksamhet. Du är med och bidrar till mycket gott på olika plan. Dessa punkter blir avgörande just när det gäller begravning:

- Begravningsgudstjänst i kyrkobyggnaden
- Tjänstgörande personal vid gudstjänsten, som präst, musiker och vaktmästare
- I våra pastorat erbjuder vi efterlevande make/maka/sambo/särbo att delta i en sorgegrupp som leds av präst och diakon – ett fint stöd i sorgearbetet.
- I våra pastorat får man kostnadsfritt låna församlingshemmen för minnesstund/förtäring i samband med begravningen.
- Anhöriga bjuds in till tacksägelse vid gudstjänst, d v s man kungör dödsfallet och ber för den avlidna.
- Vid allhelgonahelgen hålls minnesgudstjänster med ljusständning där de under året avlidna församlingsmedlemmarnas namn läses upp.

BEKOSTAS AV DÖDSBOET

Oftast tillkommer ett antal utgifter som de anhöriga själva får bekosta oavsett medlemskap.

- Kista och svepning
- Transport av kistlagt stoft från hem/sjukhus till anvisad lokal hos huvudman för förvaring och visning av stoftet
- Annonsering
- Kistdekoration, urna
- Minnesstund/förtäring
- Tillverkning, montering och underhåll av gravsten, gravplakett, namnplattor eller annan fast gravanordning; skötsel av gravplats

MEDDELA DINA ANHÖRIGA

om du går ur Svenska kyrkan, och varför. Det kan vara av vikt inför din framtida begravning. Icke medlemmar har alltså inte rätt till allt som anhöriga kanske tar för givet.

GRAVSÄTTNING INOM ETT

annat geografiskt område än där den avlidna var folkbokförd går självklart att ordna, under förutsättning att där finns gravplatsmark.

ATT TÄNKA PÅ DÖDEN

kan kännas svårt, men om man vill kan man skriva ned hur man vill ha det när man går bort. Kontakta gärna oss om du vill beställa ett formulär för din sista vilja.

5. Kremering

Om den avlidne ska gravsättas i urngrav, minneslund eller askgravlund transporteras kistan till ett krematorium efter



7. Gravsättning



6. Askkan ankommer till kyrkogårdsförvaltningen

Efter kremationen läggs askan i en askkartong eller urna och skickas till den kyrkogård där gravsättning skall ske. Anhöriga meddelas och kan boka tid för gravsättningen och prata med kyrkogårdsförvaltningen om hur man vill att gravsättningen ska gå till.

8. Minnesgudstjänst

Anhöriga till de avlidna som var medlemmar i Svenska kyrkan bjuds in till minnesgudstjänst vid allhelgona. Då läser prästen upp namnen och tänder ljus för de försam-





Finns medeltiden kvar i Nora?



Visst finns medeltida spår kvar i byar, vägar, boställen, namn och kanske också i timret i någon byggnad. Men hur är det med föremål? Här är det nog först från 1600- och 1700-talen vi har exempel bevarade, men i kyrkan finns medeltiden tydligt kvar i form av både murar, målningar, skulpturer och andra föremål. En äkta Norason som vet en hel del om ämnet är vår förra kyrkoherde Lars-Erik Sundin.

Den första kyrkobyggnaden i Nora fanns redan på 1200-talet, men de murar som nu ingår i kyrkans väggar härrör från 1300-talet. När nuvarande kyrkobyggnaden uppfördes på 1780-talet infogades medeltidskyrkans sydöstra hörn i den nya byggnaden. Dock murades fönsternischen igen och målningarna kalkades över. Först vid restaureringen 1911 togs de fram och blev synliga igen. De helgon och heliga personer som är målade på väggarna vid slutet av 1400-talet skulle med sina livshistorier predika för kyrkobesökarna.

Även om de bevarade murpartierna uppfördes på 1300-talet, fanns det alltså även en tidigare kyrkobyggnad. Det vittnar två av de bevarade inventarierna om, dopfunten och den ena Mariaskulpturen. De är båda från 1200-talet.

En dopfunt var ett måste för en fungerande kyrka, och oräkneliga är de generationer av Norabor som döpts i denna dopfunt genom århundradena. Den har dock vissa tider varit förpassad från kyrkan när andra dopfat varit i användning. Kuppas sidor har då blivit bortslagna, så att i princip bara botten finns kvar.

Men i botten finns ett avtappningshål, som skvallrar om dopfontens ålder. Under 1200-talet försåg man dopfontarna med avtappningshål i botten, så att dopvattnet skulle kunna tappas ur och rinna ner i vigd jord under kyrkgolvet. Under medeltiden såg man dopvattnet som besittande en särskilt kraft, som man gärna ville ta i sin egen besittning. För att vattnet

från dopfunten inte skulle användas i sådana vidskepliga syften, såg man till att vattnet fick rinna ut genom avtappningshålet.

Med en sentida silverskål i dopfunten kan den fortfarande användas i samma uppgift som den anskaffades till en gång för 800 år sedan!

Ovanför dörren till sakristian står ytterligare en madonnaskulptur med Jesusbarnet på armen. Men nu har vi kommit fram till 1400-talet och Jesusbarnet ser ut som ett barn och Maria har nu också fått den s k gotiska svängningen i kroppshållningen.

Ytterligare medeltida skulpturer finns på norra delen av korväggen, och här ser vi flera helgon och apostlar, som sannolikt ingått i ett altarskåp över altarbordet i den medeltida kyrkan, liksom troligen också krucifixet på altaret. Alla har de varit grant målade. Bland skulpturerna ser vi bl a den heliga Birgitta, som pekar i sin bok.

På det medeltida altaret dukades också nattvarden upp till mässa. På 1300-talet skaffades en förnämlig silverkalk och patén (brödfat) till kyrkan. Paténe finns fortfarande kvar och tjänstgör som fat för nattvardsbrödet – som den nu gjort i 700 år!

Kalken, bågaren, hade bara en liten kupa under medeltiden, eftersom det bara var prästen som tog del av vinet i nattvarden. Efter reformationen erbjuds både brödet och vinet till församlingen, och därför förändrades kalken så att kupan blev större, och då behövde också fo-



PATÉNE FRÅN 1300-TALET.



ten utvidgas för att bågaren ska stå stadigt. Det medeltida skaftet och foten finns alltså fortfarande kvar i den kalk, som fortfarande används.

Det stora triumfkrucifixet på korväggen norr om altaret är också medeltida – från 1400-talet. Krucifixet var placerat mellan koret och långhuset i den gamla kyrkan, så att människorna kunde se Kristus på korset och de fyra evangelisternas symboler i korsbjälkarnas ändar. Korset grönskar också med gröna blad som en bild för hur dödens kors blir ett Livets träd genom Jesus Kristus.

För övrigt får vi anta att kyrkan har haft ett antal inventarier under medeltiden, som inte längre finns i behåll. Där fanns säkert ett flertal textilier, ljushållare, vigvattenkar och handskrifter på pergament. Rökelsekar, troligen i brons, fanns säkert också i kyrkan för att helga rummet och symbolisera hur församlingens böner steg mot himlen.

Mycket av detta rensades ut ur kyrkorna och försvann under reformationen på 1500-talet, men på många sätt var inte Svenska kyrkan överdrivet nitisk i att rensa ut allt det förreformatoriska, och därför kan vi nu också glädja oss åt att fortfarande känna historiens vingslag från medeltiden i våra kyrkorum. Det tycker jag är en fantastisk tillgång och möjlighet i vår tid, då vi gärna reser mycket för nya upplevelser. Här kan dessa föremål och miljöer, med lite fantasi, föra oss på en resa tillbaka till medeltiden!

Chansen att uppleva medeltid kan vara mycket närmare än man tror – så också i Nora.

Lars-Erik Sundin



BEVARAT. Väggmålningar från 1400-talet. Ovanför dörren står Madonnaskulpturen från samma tid.



TRIUMFKRUCIFIXET.



DOPFUNTEN FRÅN 1200-TALET.



Nora församling, Tärnsjö



Kyrkstigsvandringen – tradition sedan 1975

Den första söndagen i juli är det alltid kyrkstigsvandring från Skekarsbo till Nora kyrka. Traditionen att vandra tillsammans längs stigen började 1975. Det finns faktiskt några som har gått stigen varje år sedan dess!

Kyrkstigen har varit den kortaste vägen till kyrkan för de som bodde i Skekarsbo och andra byar längs Dalälven. Över Nordmyran har det funnits en spång sedan urminnes tid. Nu sköts kyrkstigen av ideella krafter från Nora församlings kyrkstigsgrupp.

Årets första julisöndag inföll i år den 7 juli. Vi är ett gäng morgonpigga vandrare som sitter i bussen som ska föra oss till starten i Skekarsbo. I Skekarsbo blir vi välkomnade av myggen så vi startar vår vandring med raska steg. Vädret är perfekt för vandring, ganska svalt med friska vindfläktar i trädtopparna. Efter en halvtimmes vandring kommer vi till Messkog där vi stannar till och tar en titt på kolarkojan och

kolresterna från förra årets mila.

Nu går vi vidare och får snart möjlighet att ta ännu en paus. Vi är framme vid Österbo fäbodar. Där serveras friskt vatten från den "egna" brunnen. Medan vi släcker törsten hinner man tänka på att här på denna plats har det varit sommarbete sen 1200-talet.

Men nu vandrar vi vidare med sikte mot Buska. Väl där möts vi av ett dukat bord med saft och bullar. Efter denna energipåfyllning vandrar vi vidare mot nästa mål som är den långa spången vid Nordmyran och fågeltornet.

Redan på avstånd hör vi musik från tre spelmän och vi får hälsa på ett nytt gäng glada vandrare. Med spelmännen i täten vandrar

vi alla över den 660 meter långa spången i riktning mot kyrkan.

Vi passerar grillplatsen vid Hagudden, vandrar den sista biten i strålende solsken mot Nora kyrka och avslutar en härlig kyrkstigsvandring med lunch och gudstjänst i församlingshemmet.

Vandraren Bengt Bengtsson



BEVANDRADE. Axel Hermansson och Bengt-Olof Söderlund har vandrat varje år sedan starten!



IDÉSPRUTOR. Det här är vårt glada, driftiga och aktiva kyrkoråd som har så många idéer! Ordförande är Roy Andersson och om du har ännu fler idéer eller vill dela med dig av dina åsikter om kyrkorådets arbete, kontakta gärna Roy, tel 070-642 26 49.

Bakre raden fr v: Thomas Hååg, Sonia Johansson, Anders Pettersson, Märta Ingvarsson, Staffan Andersson. Mellersta raden fr v: Bengt Bengtsson, Kristina Pettersson, Roy Andersson, Per Möller, Keo Olsson. Främre raden fr v: Kersti Andersson, Ann-Sofie Hååg, Carina Hermansson. Saknas på bilden: Inger Ingstedt, Per-Erik Johansson, Anders Lund och Håkan Persson.



AFTERNOON TEA MED MODEVISNING

Lördag 9 november 15.00
i församlingshemmet

En god kopp te med
snittar, scones och kakor
dukas upp i församlings-
hemmet. Denna gång
gästas vi av Plagg & Plock
som visar de senaste
höst- och vinterkläderna.

ÄNGLAGUDSTJÄNST MED BENGT KYLlinge OCH BARNKÖRERNA

Lördag 28 september 16.00 i Nora kyrka

"Dela med mig!"

Barnkörkonsert med sånger om att alla är betydelse-
fulla. Musik och låtar av bl a Bengt Kyllinge som också
kommer att medverka och leda körerna. Kyrkfika.



ETT LÄRORIKT ÅR

Vi säger nu tack för det här året och hälsar Caroline välkommen
tillbaka efter sin föräldraledighet. Med spänning och nyfikenhet
gick vi in i arbetet som församlingshemsvärdinna respektive
medarbetare i Kyrkans Begravningsbyrå i mitten av maj 2018.

Det har varit en mycket trevlig arbetsplats och församling, med
varierande arbetsuppgifter. Vi har upplevt möten med människor i sorg och glädje där vi fått
ge och vara ett stöd i en speciell situation. Att få hjälpa och lindra när det är tungt, känns
verkligen bra. Tack till alla fina människor vi mött!

Isabelle Brolin Biloff och Maria Andersson

Församlingsbor

DÖPTA

*Saga Kristina Segerblad Faltin
Tindra Gunilla Segerblad Faltin
Joline Svea Viola Lindblom Forsberg
Douglas Erik Scheinfeld Högström*

AVLIDNA

*Elsy Nilsson
Elly Johansson
Bengt Allard
Folke Karlsson*





Nora församling, Tärnsjö

DAGS FÖR EN NY TERMIN START VECKA 37, 9-12 SEPTEMBER

ÖPPEN FÖRSKOLA (barn 0-6 år med vuxen)

Måndagar 9.30-12.00 i Noras ark

Vi pysslar och myser. Fika och lunch finns till självkostnadspris.

MINIORER GRUPP 1 (förskoleklass och åk 1)

Måndagar 13.30-15.30 i Noras ark

Vi startar med mellanmål, därefter tar samling och aktiviteter över.

MINIORER GRUPP 2 (åk 2 och 3)

Måndagar 17.30-19.30 i Noras ark

Vi börjar och avslutar med samling och erbjuder däremellan aktiviteter utifrån barnens intressen.

BARNKÖRERNA KORALLEN & KRISTALLEN förskoleklass till åk 6

Tisdagar 14.00-15.30 i församlingshemmet

Körövningarna startar med mellanmål. När vi är mätta och glada blir det ös och klös! Korallen och Kristallen kommer till en början att ha gemensam övning, sedan kommer vi att dela upp barnkörerna så att Korallen med lite yngre barn och Kristallen med lite äldre barn övar var för sig. Ev nya övningstider meddelas när detta blir aktuellt.

JUNIORER (från åk 4 och uppåt)

Onsdagar 15.00-17.00 i Noras ark

Vi startar med mellanmål, därefter en kort samling och sedan tar dagens aktiviteter vid.

CLUB ARKEN (åk 4, 5 och 6)

Tisdagar 14.00-15.30 samt torsdagar

14.00-16.00 i Noras ark

Billigt fika/mellanmål och annat smått och gott finns att köpa. Vi spelar spel och myser.

UNGDOMSGRUPP (åk 6, 7 och 8)

Tisdagar 15.30-18.00 i Noras ark

Start för ny ungdomsgrupp, se ruta nedan!

UNGDOMSGRUPP I NORAS ARK - VILL DU VARA MED?

Start tisdag 10 september 15.30-18.00 i Noras ark

Ungdomar i klass 6, 7 och 8 är välkomna!

Vi börjar med att äta tillsammans. För den som vill finns tid för läsläsning med eventuellt stöd. Efter det erbjuder vi skapande aktiviteter utifrån ålder och intressen. Exempel på aktiviteter är fotografering, teater, författande, musik, digitalt skapande, yoga och dans. Vill man bara komma och hänga i soffan är det förstås också helt okej.

Vid tillfälle kommer vi också att kunna göra dagsutflykter eller övernattningar beroende på de intressen som finns.

Ledare för Ungdomsgruppen är Josefin Lööv, Madeleine Carlén & Emilia Boisen. Om du har frågor, kontakta gärna Josefin Lööv på 070-459 47 22.

Eftersom allt är nytt även för oss reserverar vi oss för eventuella ändringar av ovanstående. Välkommen!





Kalender Nora

Söndag 1 september 11 eft trefaldighet
11.00 HÖGMÄSSA Nora kyrka.

Söndag 8 september 12 eft trefaldighet
11.00 SÖNDAGSGUDSTJÄNST Uppståndelsens kapell.

Tisdag 10 september
13.00 SYFÖRENINGEN Församlingshemmet.
Terminsstart.

Söndag 15 september 13 eft trefaldighet
11.00 HÖSTGUDSTJÄNST Österbo fåbodar.

Torsdag 19 september
13.00 ANDAKT Liljebacken.

Söndag 22 september 14 eft trefaldighet
11.00 SÖNDAGSMÄSSA Uppståndelsens kapell.

Tisdag 24 september
13.00 SYFÖRENINGEN Församlingshemmet.

Lördag 28 september
16.00 ÄNGLAGUDSTJÄNST Nora kyrka. Bengt Kyllinge, Korallen och Kristallen medverkar. Inbjudan av dopbarn. Kyrkfika.

Söndag 6 oktober 16 eft trefaldighet
11.00 CAFÉGUDSTJÄNST Församlingshemmet.

Tisdag 8 oktober
13.00 SYFÖRENINGEN Församlingshemmet.

Söndag 13 oktober Tacksägelsedagen
11.00 MUSIKGUDSTJÄNST Nora kyrka. Kyrkokören.

Söndag 20 oktober 18 eft trefaldighet
11.00 SÖNDAGSMÄSSA Uppståndelsens kapell.

Tisdag 22 oktober
13.00 SYFÖRENINGEN Församlingshemmet.

Söndag 27 oktober 19 eft trefaldighet
11.00 SÖNDAGSGUDSTJÄNST Uppståndelsens kapell.

Torsdag 31 oktober
13.00 ANDAKT Liljebacken.

Lördag 2 november Alla helgons dag
10.00–15.00 ALLHELGONACAFÉ Tornrummet i Nora kyrka.
18.00 MINNESGUDSTJÄNST Nora kyrka.

Tisdag 5 november
13.00 SYFÖRENINGEN Församlingshemmet.

Lördag 9 november
15.00 AFTERNOON TEA Församlingshemmet.
Modevisning med Plagg & Plock.

Söndag 10 november 21 eft trefaldighet
11.00 FAMILJEMÄSSA Nora kyrka.
Kyrkans barngrupper medverkar.

Söndag 17 november Sönd f domssöndagen
11.00 GUDSTJÄNST MED SÅNGER FRÅN TAIZÉ
Uppståndelsens kapell.

Tisdag 19 november
13.00 SYFÖRENINGEN Församlingshemmet.

Söndag 24 november Domssöndagen
11.00 EKUMENISK GUDSTJÄNST Nora kyrka.

Lördag 30 november
18.00 ADVENTSGUDSTJÄNST Nora kyrka.
Kyrkokören medverkar.

Präst: kb Bengt Bengtsson, om ej annat anges.

Med reservation för ändringar och tryckfel. Se även vår hemsida och Facebook-sida och affischer för aktuell information. Du är naturligtvis varmt välkommen även till grannförsamlingarnas gudstjänster och aktiviteter!

VI SES I FÖRSAMLINGSHEMMET PÅ ONSDAGAR!

Start onsdag 11 september 10.00–12.30 i församlingshemmet

Start för onsdagsträffarna! Varje onsdag fram till jul är du välkommen till församlingshemmet. Alla åldrar är välkomna! Fika är uppdukat i Skärsjörummet. Vi pratar, spelar spel och umgås. Kyrkoherde Bengt Bengtsson och annan personal är på plats för samtal och frågor.





En vårtermin full av sångarglädje

Vittinge församlings körer har i vanlig ordning bjudit oss på en rad trevliga konserter under våren. Tack för det!

Vittinge kyrkokör höll en bejublade sommarkonsert tillsammans med flöjtisten Patrik Ahlberg i Vittinge kyrka på nationaldagen (stora bilden).



En vårdag hade Sångkraft finbesök av sin vänkör från Flemingsberg, som bjöd på den stämningsfulla sommarkonserten "Älskade sånger och psalmer" under ledning av Rutger Åsheim.



Sångkraft avslutade en härlig vårtermin genom att bjuda på blandade sånger där även publiken fick vara med att sjunga. Tårter och andra bakverk, som körmedlemmarna hade bakat, serverades. Sångkraft tackade körledare Inga-Britt med en blomma, och hon delade i sin tur ut rosor till körmedlemmarna.

Församlingsbor

DÖPTA

Ruth Freja Olsson

AVLIDNA

Barbro Holmberg

Rune Nilsson

Peter Berglund

Ove Cajander

Allan Larsson

Naimy Niemelä

IN MEMORIAM

Gustaf Forsmark 1951–2019

Det var med stor sorg vi i mitten på maj mottog beskedet att vår före detta kyrkoherde och goda arbetskamrat Gustaf Forsmark har avlidit.

Gustaf tjänstgjorde som kyrkoherde i Vittinge församling under åren 1992–1993 och 1996–2005. Vi minns dig med värme, särskilt din omtanke om oss och de våra. Vi känner stor tacksamhet över det engagemang du gett vår församling. Guds välsignelse och stor kärlek till dig!

Vila i frid Gustaf.



GUSTAF FORSMARK.

FOTO: MATIS PHLGREN



Bilder från årets Fest i Heby-vecka

Tack till alla er som besökte oss under Fest i Heby-veckan! Vi hoppas att ni hade lika roligt som vi. Vi låter bilderna tala!



BARNENS DAG. Kön till ansiktsmålningen ringlade lång hela dagen. Kyrkan var välfylld när barnkören presenterade musikalen *Vägen hem*. Den och de två trollerishowerna var några av höjdpunkterna under dagen.



50-TALSAFTON. Så många vackra bilar och så många fikasugna gäster!

DJURGUDSTJÄNSTEN. Så här har du aldrig sett dem, kyrkoherden och hans hustru! Åsnan var ett av djuren som besökte gudstjänsten.



KYRKLOPPET. Segrarna i kyrkloppet: Magnus Roman & Ingemar Ångman delade segern på 6 km herrar, Sofie Lamberg, 6 km damer, Caisa Jansson och Patrik Björkskog, 10 km. Svea Torssander och Svante Torssander, 2 km. Nedan syns några av deltagarna i barnloppet.



JAZZGUDSTJÄNST. När Radbandet från Uppsala gästade Vittinge kyrka och fyllde den med svängig, högklassig jazz bjöd kyrkoherden givetvis upp till dans!





Vittinge församling

SPÄNNANDE HÖSTTERMIN I VITTINGE!

All barn- och ungdomsverksamhet startar vecka 36. Välkommen!

FÖRÄLDRACAFÉ

Onsdagar 8.30–11.00, torsdagar 8.30–11.00 och fredagar 8.30–12.30 i Kyrkans allrum, Morgongåva

Öppen verksamhet med lek, fika och sång för daglediga föräldrar och barn. Drop-in. Fredagar serveras enkel lunch 11.30. Ledare: Johannes Risberg.

LILLA KYRKHÄNG åk f–3

Tisdagar 14.00–16.00 i Kyrkans allrum.

Fika och aktiviteter. Ledare: Johannes Risberg.

KYRKHÄNG åk 4–6

Torsdagar 14.15–16.45 i Kyrkans allrum.

Fika och efter-skolan-aktiviteter. Anmälan till: 0224-620 47, johannes.risberg@svenskakyrkan.se. Ledare: Johannes Risberg.

UNGDOMSGRUPP fr o m åk 7

Tisdagar 18.30–20.30 i Kyrkans allrum

Fika och aktiviteter. Ledare: Johannes Risberg.

KYRKANS UNGA fr o m åk 7 *nyhet!*

Första torsdagen i månaden kl 19–21 med start 12/9

Se ruta nedan! Ledare: Johannes Risberg.

BARNKÖREN åk 1–4

Onsdagar 14.30–15.15 jämna veckor i Morgongåva skola, ojämna veckor i Vittinge bibliotek

Vi sjunger och har roligt tillsammans. Anmälan till: 0224-620 47, johannes.risberg@svenskakyrkan.se

UNGDOMSKÖREN fr o m åk 5 *nyhet!*

Onsdagar 18.00 i Kyrkans allrum, Morgongåva

Vi sjunger och har roligt tillsammans. Anmälan till: inga-britt.thalin@svenskakyrkan.se och 0224-620 51.

STICKCAFÉ *startar 18/9*

Ons jämna veckor 13.30–15.30 i Kyrkans allrum

Ta med dig handarbete eller bara fika och umgås!

GUBBDAGIS *startar 20/9*

Fre jämna veckor 10.00–12.00 i församlingshemmet

Fika, läs tidningen och umgås med andra "gubbar".

KYRKOKÖREN

Torsdagar 19.00–21.00 i Vittinge församlingshem

Körledare: Inga-Britt Thalin.

SÅNGKRAFT

Tisdagar 19.00–20.15 i Vittinge församlingshem

"Alla kan sjunga-kör". Körledare: Inga-Britt Thalin.

SVENSKA KYRKANS UNGA!

I höst startar vi en ny ungdomsgrupp som vänder sig till dig som går i åk 7 och uppåt.

VAD ÄR SVENSKA KYRKANS UNGA (SKU)?

SKU är en demokratisk rörelse av barn och unga inom Svenska kyrkan. Det innebär bl a att du har möjlighet att påverka och bestämma vad vi ska göra. Måste man vara troende för att vara med? Nej! Vi kan diskutera och fundera tillsammans kring Gud och livet och då ska du, oavsett om du är troende eller inte, kunna känna dig delaktig.

HUR OFTA TRÄFFAS VI?

Vi träffas första torsdagen i månaden fr o m 12/9 men kommer även åka på utflykter och läger och träffa andra ungdomar. Vi börjar våra träffar med en kort andakt och sedan utgår vi från den planering som du varit med och bestämt. Välkommen!

Läs mer på: SVENSKAKYRKANSUNGA.SE



NY UNGDOMSKÖR

Barnkören delas nu upp i en barnkör och en ungdomskör. Barnkören (7–10 år) övar jämna veckor i Morgongåva och udda i Vittinge. Om du vill öva varje vecka och ordnar med egen skjuts går det bra. Unga fr o m 11 år övar i Kyrkans allrum på onsdagar.



JOHANNES.



INGA-BRITT.



Kalender Vittinge

Söndag 8 september 12 eft trefaldighet

11.00 GUDSTJÄNST Vittinge kyrka.

Tisdag 10 september

12.00 SOPPLUNCH Vittinge församlingshem.

Onsdag 11 september

17.00 GUDSTJÄNST & INSPIRATIONSKVÄLL FÖR ACT Vittinge församlingshem. Se sida 16.

Söndag 15 september 13 eft trefaldighet

11.00 GUDSTJÄNST MED BRUNCH Kyrkans allrum.

Söndag 22 september 14 eft trefaldighet

11.00 GUDSTJÄNST Vittinge kyrka.

Söndag 29 september Den helige Mikael's dag

11.00 GUDSTJÄNST MED DOPFEST & BIBELUTDELNING Vittinge kyrka. Marianne Blomberg. Barnkören och Sångkraft sjunger.

Söndag 6 oktober 16 eft trefaldighet

11.00 GUDSTJÄNST MED KONFIRMAND-
INSKRIVNING Kyrkans allrum.

Söndag 13 oktober Tacksägelsedagen

11.00 TACKSÄGELSEGUDSTJÄNST Vittinge kyrka.
Kyrkokören sjunger.

Tisdag 15 oktober

12.00 SOPPLUNCH Vittinge församlingshem.

Söndag 20 oktober 18 eft trefaldighet

11.00 GUDSTJÄNST Vittinge kyrka. Marianne Blomberg.

Söndag 27 oktober 19 eft trefaldighet

11.00 MÄSSA Vittinge kyrka.

Fredag 1 november

12.00-18.00 ALLHELGNACAFÉ Vittinge försam-

linghem.

Lördag 2 november Alla helgons dag

10.00-17.30 ALLHELGNACAFÉ Vittinge försam-
linghem.

18.00 MINNESGUDSTJÄNST Vittinge k:a. Kyrkokören.

Söndag 3 november Sönd eft alla helgons dag

13.00 GUDSTJÄNST MED LJUSTÄNDNING Rungården.

Onsdag 6 november

19.00 KYRKOFULLMÄKTIGE Vittinge församlingshem.

Söndag 10 november 21 eft trefaldighet

11.00 MÄSSA Kyrkans allrum.

Tisdag 12 november

12.00 SOPPLUNCH Vittinge församlingshem.

Söndag 17 november Sönd f domssöndagen

11.00 FAMILJEGUDSTJÄNST Vittinge kyrka.

Lördag 23 november

11.00 KONTRAKTSGUDSTJÄNST Sammanlyst till
Bälinge kyrka.

Söndag 1 december 1 i advent

11.00 ADVENTSGUDSTJÄNST Vittinge k:a. Kyrkokören.

Präst: kh Marcus Åstrand, om ej annat anges.

Med reservation för ändringar och tryckfel. Se även vår hemsida och Facebook-sida och affischer för aktuell information. Du är naturligtvis varmt välkommen även till grannförsamlingarnas gudstjänster och aktiviteter!

VECKOGUDSTJÄNSTER PÅ RUNGÅRDEN

Följande onsdagar kl 14 firar vi gudstjänst på Rungården i Morgongåva:

11 september	6 november
25 september	20 november
9 oktober	4 december
23 oktober	

Dessutom: Gudstjänst med ljusständning söndag 3 november 13.00!

HÖSTENS SOPPLUNCHER!

12.00 i Vittinge församlingshem

Soppa, smörgås, kaffe, kaka och underhållning.

10 september	12 november
Underhållning ...	Underhållning ...
15 oktober	10 december
Underhållning ...	Luciatåg.



Vittinge församling



Härlig dag i Furuvik!

I maj åkte deltagare från församlingens föräldracafé traditionsenligt på dagsutflykt. Denna gång styrdes bussen mot Furuviksparken i Gävle! Det blev en fantastiskt härlig dag med vackert väder, glada barn och korta köer till alla attraktioner. Kort sagt en riktig toppendag!

Emma Johansson



VÄLKOMMEN PÅ INSPIRATIONSKVÄLL FÖR ACT SVENSKA KYRKAN!

Onsdag 11 september 17.00 i Vittinge församlingshem

Vi firar gudstjänst, äter tacos, fikar och låter oss inspireras av arbetet med Svenska kyrkans internationella arbete. Kvällens värd är Nicklas Fahlgren som arbetar som eventsamordnare och inspiratör för Act Svenska kyrkan vid Uppsala stift. Alla är varmt välkomna!



JORDFYLLNAD PÅ KYRKOGRÅDEN

När gravar grävts och tiden får gå sin gång sjunker jorden och ojämnheter uppstår. Under hösten kommer vi att påbörja arbetet med att fylla igen dessa ojämnheter på Vittinge kyrkogård.

Vi ber om överseende för att det periodvis kommer att köra maskiner och kanske bli lite lerigt på kyrkogården.

Kom gärna fram och prata med oss om gravar, skötselavtal eller det du funderar över! Vi finns här för dig.

*Vaktmästeriet
0224-620 69*



Full fart i Enåker under Fest i Heby-veckan!

Under två veckor i somras anordnade Heby kommun cirkusskola i Enåker, där Enåkersbon Joel Lindh höll i trådarna. Det blev en häftig avslutningsdag under festveckan där det var cirkusshow och trädplantering, och självklart passade vi på att samla in gåvor till det internationella arbetet!



FASTIGHETSKOLLEN I VÄSTERLÖVSTA

VÄSTERLÖVSTA KYRKA Sydportalen i Västerlövsta kyrka har snyggats till, bla genom putslagning och målning som gjordes av Lennart Jansson i Månkarbo på försommaren. Även köket i kyrkan har totalrenoverats för att närmast möta vägkyrkans behov.

HUDDUNGE KYRKA Våra ex-vaktmästare Kyrk-Kalle (Andersson) och Nils-Göran (Gustavsson) har under sommaren målat fönstren i Huddunge kyrka. När de är färdiga med det (och om de inte redan är det, så blir de det snart!) ska de också måla fönstren i Huddunge församlingshem.

ENÅKERS KYRKA Under våren och sommaren har Martin Hausner i Högsbo plockat ner orgeln i Enåker för rengöring och viss ombyggnad. Han håller nu på med att montera ihop allt igen. Kom och upplev orgeln efter renoveringen på invigningsfest den 22 september!



Att sjunga i kör är glädje och gemenskap. Jag har ställt ett par frågor till några medlemmar i Västerlövsta och Huddunge kyrkokörer. Kanske kan det inspirera dig att komma och prova på körsång. Det är aldrig för sent att börja!

HUR PÅVERKAR SÅNGEN DIG?

Sofia Eriksson: Innan körrepetitionen kan man vara sur och trött, men efteråt blir man glad. Och pigg!

Yvonne Eriksson: Man blir på gott humör.

Urban Olsson: Sången ädla känslor föder. Att sjunga är välbehagligt över huvud taget och man mår bra av det. Det finns vetenskapliga bevis för det. Många sångare går kanske till körövningen med tunga steg men därifrån med lätta.

John Långberg: Det är ett fint sätt att umgås. Det påverkar mig i själen.

Bernt Cederlöf: Man får gemenskap.

Anna-Karin Hjelmstedt: Jag mår väldigt bra av det.

Kerstin Hjemstedt: Man blir pigg och får mer energi.

VARFÖR HAR DU VALT ATT SJUNGA I KÖR OCH VARFÖR SKULLE DU REKOMMENDERA NÅGON ATT BÖRJA?

Sofia: Det är roligt att sjunga med andra och sjunga i stämmor. Och alla kan vara med.

Yvonne: För att man blir glad! Och gemenskapen!

Urban: Att sjunga tillsammans är något speciellt, att göra musik och uppleva den i kör. Många solister har börjat att sjunga i kör för att lära sig sjunga.

Bernt: Det är roligt att sjunga och försöka få texten levande. Jag tror att det blir en upplevelse, för att alla kan göra detta.

Anna-Karin och Kerstin: Att glädjas själv och att glädja andra, beröra och förmedla en känsla.

HAR DU NÅGOT TREVLTIGT KÖRMINNE?

Sofia: När jag var med och sjöng i Sala silvergruva. Det var häftigt! När man var där nere hörde man bara sig själv, med återklang. De som lyssnade sade

också att det var så häftigt!

Yvonne: Resor vi gjort, som en gemensam resa med Harbokören med övernattnings och framträdande i kyrkan på morgonen. Det är roligt att sjunga med andra körer.

Urban: Jag var med om en upplevelse utöver det vanliga. Vi sjöng i Uppsala domkyrka, Stabat Mater av Dvořák. Det kändes upplyftande.

John: En annandag påsk var det endast en sopran som kom till kyrkan och jag fick hoppa in och ensam sjunga altstämman. Det blev en fin duett i stället för fyrstämmig kör.

Bernt: När vi sjöng i Slottskyrkan i Stockholm. Det var häftigt och väldigt speciellt.

Anna-Karin: Vi har haft samarbete med några artister, som Py Bäckman och gospelsångerskan Cyndee Peters, i större projekt tillsammans med andra körer. Det är häftigt när det låter mycket och maffigt!

HUR VIKTIGT ÄR KÖRFIKAT?

Yvonne: Egentligen inte så viktigt. Samtidigt är det skönt med pausen mitt i, men den får inte vara för lång!

De andra instämmer: fikat är trevligt, men inte jätteviktigt.

Som ni ser kan körsång vara ett väldigt trevligt sätt att bevara livsglädje och fylla en kväll i veckan med en meningsfull sysselsättning. Man tränar minne, magmuskulatur och koncentration, strävar efter samma mål, jobbar ihop i team, får nya känslor och springer bort från åldrandet! Välkommen att prova på du med!

Margarita Långberg
organist i Västerlövsta pastorat



Nya grupper för barn nu i höst!

Till alla nya grupper som presenteras här sker anmälan (och frågor) till Malin Ekstam, malin.ekstam@svenskakyrkan.se eller 0224-341 44.

NATURKLUBBEN!

NYHET!

NY GRUPP FÖR DIG SOM ÄR 6-12 ÅR

Med inspiration från Franciskus, scouterna, friluftsfremjandets Mulle och naturskolan i Hammarskog vill vi uppleva, titta på, lära mer om och glädjas åt Guds fantastiska natur! Och väcka ansvarskänslan att vi måste vårda den och ta hand om den för framtiden.



DAG: måndagar ojämna veckor
TID: 15.00-16.30
PLATS: Huddunge församlingshem/utomhus

JUNIORHÄNG!

NYHET!

NY GRUPP FÖR DIG SOM ÄR 10-13 ÅR

En grupp där vi gemensamt kommer fram till vad vi vill göra utifrån kristna värderingar. Kom och häng!

DAG & TID: måndagar jämna veckor 15.00-16.30
PLATS: Västerlövsta församlingshem

BABYMASSAGE VARVA NER OCH NJUT AV NUET TILLSAMMANS MED DITT BARN!

NYHET!

Baby-/spädbarnsmassage stärker ditt barn fysiskt, emotionellt & motoriskt. Dessutom lugnande och avslappnande för dig som förälder att ge massage. För barn 0-1 år.



DAG & TID: Tisdagar 9.30-10.30
KOSTAR: 100kr inkl material
PLATS: Västerlövsta förs.hem
ANTAL PLATSER: 8 st

TERMINSTART!

BABYMASSAGE START V 37
Tisdagar 9.30-10.30, se ruta till vänster...

NATURKLUBBEN START V 37
Var 2:a måndag 15.00-16.30, se ruta till vänster...

JUNIORHÄNG START V 36
Var 2:a måndag 15.00-16.30. Se ruta till vänster...

SMÅ FÖTTER START V 36
Öppen förskola i Västerlövsta. Tisdagar & torsdagar 9.00-11.30.

SÅNGFÅGLARNA START 29/8.
Barnkör. Torsdagar 15.00-16.30 i Västerlövsta kyrka.

PILGRIMSBARN START V 37
Verksamhet för barn 6-12 år. Tisdagar 13.30-15.30 i Heby.

HIMLAMAT VÄSTERLÖVSTA
Andakt, kvällsmat och gemenskap för både stora och små i Västerlövsta församlingshem. 9 oktober & 11 december 17.00.

KU I ENÅKER START V 36
Kyrkans unga, onsdagar jämna veckor 18.00-19.30.

ÖPPET HUS HUDDUNGE START 3/9
Tis jämna veckor 13.00-15.00.

SYFÖRENINGAR START 10/9
Tisdagar udda veckor, 14.00 i Heby och 14.00 i Enåker.

MÅNDAGSPYSSEL
Pyssel för seniorer i Heby. Måndagar 12.00-14.00.

KYRKOKÖRER START V 36
Västerlövsta tis 19.00-21.00. Huddunge ons 19.00-21.00.

SPRÅKCAFÉ VÄSTERLÖVSTA
Språkträning. Torsdagar 16.30.

ALLA HELGONS-FILMKVÄLL MED MYS & SPÖKVANDRING!

FREDAG 1 NOVEMBER 18.00-22.00. Vi ser på disneyfilmen **Choco** och myser! Ålder 6-12 år. I Västerlövsta församlingshem.



FÖDELSEDAGSFEST

Tors 21 november 12.00
i Västerlövsta församlingshem

Västerlövsta församling bjuder på fest för att fira församlingens äldre jubilarer – för dig som fyllt/fyller 80, 85 samt 90 år eller mer under juni-dec 2017.

Alla som vill vara med och fira jubilarerna är välkomna! Ta gärna med dig någon/några släktingar eller bekanta. Underhållning, smörgåstårter, kaffe och tårter.

Anmälan till församlingsexp, 0224-341 90, senast måndag 11 november.



Hela människan
SOCIALT ARBETE PÅ KRISTEN GRUND

SUCCÉ FÖR VÅRA AKTIVITETER UNDER "FEST I HEBY"-VECKAN & ÄLVÅSABESÖK

Tack vare våra eminenta medarbetare blev det succé, olika teman varje dag samt en slutna auktion med 10 föremål att buda på, vi hade gårdsförsäljning i vårt kallförråd där vi sålde ut saker från 2 kr och uppåt (något vi kommer fortsätta med om resurser finns, så håll utkik!). Vi hade barnens dag med ponnyridning och fiskdamm som många yngre besökare lockades av. Vi samarbetade med Heby ryttarförening och deras ungdomar.

Tack till vår superengagerade fantastiska personal som hade förberett inför veckan och några volontärer så att vi lyckades genomföra veckan, trots semestertider.

Den 17 juni hade vi en gemenskapsdag för alla medarbetare och volontärer på Älvåsa, där vi grillade och umgicks, spelade minigolf och någon som badade. Vi informerade även om vårt arbete vid en cafékväll där.

Fortsatt behov av volontärer finns, gärna till lagerarbete, rengöring och sortering av inkommande varor samt till café och kassa. Hör av dig till Erica nedan om du vill bidra!

*Erica Färkegård, verksamhetschef Hela människan Sala/Heby
076-555 71 47/erica.farkegard@helamanniskan.se*

UPPTRÄD PÅ AFTERNOON TEA!

Lördag 7/12 i Västerlövsta församlingshem

Till förmån för Svenska kyrkans julinsamling

Kan du sjunga, läsa dikter, dansa, trolle, dra roliga historier eller något annat? Kom och framträd på evenemanget – visa dina dolda talanger! Vår musiker kan hjälpa till med ackompanjering om det behövs. Anmäl dig till expeditionen på 0224-341 90 senast torsdag den 31 oktober.

(Mer info kommer i nr 4.)



SPRÅKCAFÉ

Torsdagar 16.30–18.30
i barn- och ungdomslokalen i Västerlövsta församlingshem

Vi fikar och övar på att prata svenska. Du som vill vara med och ta lite ansvar för verksamheten är välkommen att kontakta samordnare Christina Teinler, 0224-343 91.

Välkommen hälsar ideella föreningar i samverkan!



HIMLAMAT

Ons 9/10 & 4/12 17.00 i Västerlövsta församlingshem samt sön 17/11 i samband med gudstjänsten

(Obs! Ej den 11/12, som vi skrev i förra numret!)

Vi välkomnar stora och små till en andakt anpassad för barn och äter sedan en enkel måltid tillsammans.

Kostnad: 20 kr/vuxen, gratis för barn.

Församlingsbor

DÖPTA

Västerlövsta församling

Alicia Sturesson

Astrid Redén

Linde-Lou Trygg

Line Johansson

Lucas Andersson

Enåkers församling

Chelge Wilson

AVLIDNA

Västerlövsta församling

Erik Pettersson

Anna Maria Bergh

Dragic Novakovic

Barbro Elisabet Lind

Ragnvi Jansson

Delfi Pettersson

Huddunge församling

Margareta Norrbelius

Helge Larsson

Britta Söderberg

Vigda

Linda Eriksson och

Petter Nordin Olsson

TACKSÄGELSE- DAGEN 13 OKT

Våra kyrkor smyckas vackert med skördealster av de lokala Centerkvinnorna. Alstren auktioneras eller säljs efter gudstjänsten. Kyrkoherde Katarina Björklund leder gudstjänsterna.

11.00 HUDDUNGE

Huddunge kyrkokör sjunger och vi firar de äldres dag. Centerkvinnorna bjuder på soppa efter gudstjänsten. Behållningen från försäljningen av skördealstren går till olika goda ändamål. Ta gärna med något du vill skänka!

14.00 VÄSTERLÖVSTA

Kyrkokören medverkar och fika serveras.

16.00 ENÅKER

Enåkers spelmän spelar och vi firar de äldres dag. Auktion, kaffe och smörgås i församlingshemmet.



ÅRETS KONFIRMANDER.

Överst fr v:

Nederst fr v:



Godbitar av musik i höst

GOSPELDAG MED CHRISTINA NORD-STRAND



Kördag som avslutas med stor gospelgudstjänst!

Klockan 11.00 börjar vi repetera gospelsånger i Huddunge församlingshem och sedan avslutar vi med att sjunga vid en gospelgudstjänst Huddunge kyrka klockan 18.00.

Anmälan till pastorexpedition fram till 17 september. Självkostnad för lunch 100 kronor.

DAG: 21 september
TID: 11-19

VILKEN ÄR DIN FAVORITJULSÅNG?

Vilka favoritjulsånger vill du höra på årets julkonsert med våra körer? Skicka dina önskemål under september till margarita.langberg@svenskakyrkan.se eller till pastorexpeditionen.



CAFÉKVÄLL I ENÅKER MED GITARRGRUPPEN 5G

Sönd 24 nov 18.00 Enåkers församlingshem

Vi fikar och lyssnar till gitarr- och sånggruppen 5 G (tidigare 4G), med Achim Grelle, Vivi Möller Janne Olsson, Sven-Olov Segelsbo och Christina Teinler. Välkommen hälsar Diakonala gruppen!



DALAPOLISENS SPELMÄN SPELAR PÅ KYRKSÖNDAG

10 november 11.00 i Huddunge kyrka

Vid en etikkurs för polismyndigheten i Dalarna i november 1975 kläcktes en idé att starta en musikgrupp bland polisanställda i länet. Ur denna idé föddes Dalapolisens Spelmän. Nu gästar de oss på vår Kyrksöndag!

Efter musikgudstjänst i kyrkan samlas vi i församlingshemmet, äter en lättare lunch, lyssnar till mer musik och hör berättelsen om Dalapolisens Spelmäns historia.



ORGELFEST MED TEYTANA GAMAR

22 september 18.00 Enåkers kyrka

Välkomna till kyrkan på orgelfest! Vi firar att orgeln renoverats.

Tetyana Gamar & Margarita Långberg spelar orgelmusik från olika tider, solo och fyrhändigt, barock, klassisk, jazz och modern! För alla smaker...

HJELMSTEDT X 3

1 september 11.00
i Västerlövsta kyrka

Anna-Karin, Kerstin och Linnea Hjelmstedt sjunger på gudstjänsten som leds av Katarina Björklund.

Wagners Lohengrin med Cornelia Beskow

Lördag 26 oktober kl. 16.00

I januari debuterar det unga svenska stjärnskottet Cornelia Beskow i huvudrollen som Elsa i Richard Wagners opera Lohengrin på Wien-operan. Som ett led i förberedelserna ger Cornelia tillsammans med de kända danska Wagner-sångarna Magnus Vigilius, tenor, och Ingeborg Børch, mezzosopran, en unik konsert i Västerlövsta kyrka, där de framför utdrag ur Lohengrin samt berättar om operan och





HÖSTLUNCH!

Ons 23 oktober 12.00
i Enåkers församlingshem

Vi äter, umgås och har trevligt och bjuds på underhållning. Skänk gärna en vinst till åromgången. Pengarna går till välgörande ändamål. Anmälan till expeditionen 0224-341 90 eller till Christina Teinler 0224-343 91 senast onsdagen den 16 oktober.

Välkommen önskar Enåkers diakonala grupp samt Matlaget

HÖSTENS SOPPLUNCHER

Utvalda torsdagar 12.00
i Västerlövsta församlingshem

Du får soppa, smörgås, kaffe och kaka för 30 kr, oftast även någon form av underhållning. Du som behöver kan få hjälp med skjuts. Öppet för alla, ingen föranmälan!

**5 SEP, 19 SEP,
OBS! 26 SEP,
17 OKT, 31 OKT,
14 NOV & 28 NOV**

Anrika KU i Enåker skänker sina besparingar mot nytt elpiano

En dag i våras kliver välkände Enåkersbon och tillika en av församlingens förtroendevalda Bertil Johansson från Saxgården in på expeditionen. I hans hand fladdrar en insättningsavi till banken, han ber om att få ett kontonummer att sätta in pengarna på.

I sin ficka har han även ett gåvobrev:

Kantor Sven-Erik Lingman var en eldsjäl för kyrkligt ungdomsarbete, på hans initiativ bildades en lokal avdelning i Enåker 1961. Prästen Thorsten Borgehammar ritade en ambo och även knäfall och ljusstakar som såldes. "IKTYS" kyrklig slöjd bildades som stödförening till KU i Enåker. Med detta arbetade också kyrkvärden Sven Blidmo samt kyrkväktaren Kalle Andersson. De tre förstnämnda är sedan några år avlidna.

Vi kvarvarande från det gamla KU i Enåker vill nu överlämna vårt kvarvarande resultat på 16 895 kr till Västerlövsta pastorat att användas till inköp av ett elektriskt piano till Enåkers församlingshem.

Enligt beslut av intresserade personer från det gamla KU i Enåker.

Karl-Gustaf Andersson, Gun-Britt Johansson,
Bertil Johansson, Agneta Lindblom

EN SANN SAGA OM ETT LITET UNDERVERK

Med sig har Bertil även skriften om Ambon, eller IKTYS-ambon som den också kallas (ambo = läspulpet eller talarstol). I korta drag handlar det alltså om att denna lilla KU-grupp i Enåker tillverkade en ambo, med Borgehammar, Kyrk-Kalle och Sven Blidmo i spetsen. Ambon blev så fin att det slutade med tillverkning och försäljning av ett par hundra exemplar som till och med såldes världen över!

Skriften finns nu att läsa på pastoratets hemsida.

En fantastisk sann historia från Enåkers församling!

Elin Johansson

ETT STORT TACK för den generösa gåvan och möjligheten att tillgå ett fint musikinstrument för verksamheten i Enåker!

Katarina Björklund, kyrkoherde



Kalender Västerlövsta

Torsdag 5 september

18.30 MÄSSA I RO & ENKELHET Huddunge.

Söndag 8 september 12 eft trefaldighet

11.00 SAMMANLYST KYRKSÖNDAG "VÅLD I NÄRA RELATIONER" Huddunge kyrka.

Söndag 15 september 13 eft trefaldighet

11.00 MÄSSA MED MUSIK AV GITARRGRUPPEN 4G Västerlövsta kyrka.

Lördag 21 september

11-18 GOSPELDAG Huddunge.

18.00 GOSPELKONSERT Huddunge kyrka.

Söndag 22 september 14 eft trefaldighet

11.00 GUDSTJÄNST Västerlövsta kyrka.

18.00 MUSIKGUDSTJÄNST ORGELFEST Enåkers k:a.

Torsdag 26 september

09.30 NALLE-SARAS STUND I KYRKAN Västerlövsta k:a.

Söndag 29 september Den helige Mikael's dag

11.00 GUDSTJÄNST FÖR STOR & LITEN Västerlövsta k:a.

16.00 GUDSTJÄNST MED Enåkers kyrka. KU medv.

Söndag 6 oktober 16 eft trefaldighet

11.00 GUDSTJÄNST Västerlövsta kyrka.

Onsdag 9 oktober

17.00 HIMLAMAT Västerlövsta församlingshem.

Söndag 13 oktober Tacksägelsedagen

11.00 KYRKSÖNDAG: TACKSÄGELSEGUDSTJÄNST & SENIORERNAS DAG Huddunge kyrka.

14.00 TACKSÄGELSEGUDSTJÄNST Västerlövsta k:a. Kyrkokören medv.

16.00 TACKSÄGELSEGUDSTJÄNS MED SENIORERNAS DAG Enåkers kyrka.

Söndag 20 oktober 18 eft trefaldighet

11.00 GUDSTJÄNST Västerlövsta kyrka.

Onsdag 23 oktober

12.00 HÖSTLUNCH Enåkers församlingshem.

Lördag 26 oktober

16.00 MUSIKSTIFTELSENS KONSERT: LOHENGRIN Västerlövsta kyrka.

Söndag 27 oktober 19 eft trefaldighet

11.00 MÄSSA Västerlövsta kyrka.

18.00 MÄSSA Enåkers kyrka.

Torsdag 31 oktober

09.30 NALLE-SARAS STUND I KYRKAN Västerlövsta k:a.

Fredag 1 november

14-15 S

Lördag 2 november Alla helgons dag

14.00-15.00 STILLA PIANOMUSIK Enåkers kyrka.

15.00-16.00 STILLA ORGELMUSIK Huddunge kyrka.

16.00 MINNESGUDSTJÄNST M MUSIK Enåkers kyrka.

17.00 MINNESGUDSTJÄNST Huddunge k:a. Kyrkokören.

17.00-18.00 STILLA MUSIK Västerlövsta kyrka.

19.00 MINNESGUDSTJÄNST Västerlövsta k:a. Kyrkokören.

Söndag 3 november Sönd eft alla helgons dag

11.00 GUDSTJÄNST Västerlövsta kyrka.

Söndag 10 november 21 eft trefaldighet

11.00 MÄSSA Västerlövsta kyrka.

11.00 KYRKSÖNDAG Huddunge kyrka. Dalapolisens spelmän.

Måndag 11 november

19.00 KYRKOFULLMÄKTIGE Västerlövsta fh.

Söndag 17 november Sönd f domssöndagen

11.00 GUDSTJÄNST FÖR STOR & LITEN MED HIMLAMAT Västerlövsta kyrka.

18.00 MÄSSA Enåkers kyrka.

Lördag 23 november

11.00 KONTRAKTSGUDSTJÄNST sammanlyst till Bälinge.

Söndag 24 november Domssöndagen

11.00 MÄSSA Västerlövsta kyrka.

18.00 CAFÉKVÄLL Enåkers fh. Med gitarrgruppen 5G.

Torsdag 28 november

09.30 NALLE-SARAS STUND I KYRKAN Västerlövsta k:a.

Fredag 29 november

19.00 SYFÖRENINGSAUKTION I ENÅKER

Lördag 30 november

16.00 ANIMAKÖRENS KONSERT Västerlövsta k:a

Söndag 1 december 1 i advent

11.00 ADVENTSGUDSTJÄNST Västerlövsta kyrka. Kyrkokören.

14.00 ADVENTSGUDSTJÄNST Huddunge kyrka. Kyrkokören.

16.00 ADVENTSGUDSTJÄNST Enåkers k:a. Kyrkokören.

Måndag 2 december

18.30 SYFÖRENINGSAUKTION VÄSTERLÖVSTA

Med reservation för ändringar och tryckfel. Se även vår hemsida och Facebook-sida och affischer för aktuell information. Du är naturligtvis varmt välkommen även till grannförsamlingarnas gudstjänster och aktiviteter!



Aspnäskvällar att minnas i höst

Ett stort tack till alla våra medverkande denna sommar i Aspnäs! Med välbesökta musikkvällar i denna förlängda sommarmusikserie, har man fått många varma minnen att bära med sig den kommande hösten och vintern.

Musik i olika stilar och från olika epoker har förhoppningsvis givit många tröst och glädje. Musik, ett bibelord och sist men inte minst trevlig samvaro vid den avslutande fikastunden ordnad av Aspnäsgruppen har gjort längtan stor efter nästa års sommarkvällar, eller som den duktiga sångaren Gunnar Wiklund sjöng på sextioalet:

*Minns du den sommar, ängen stod grön
Minns du den natten, vi möttes ut på ön
Minns du den skogen i sommarnattens ljus
Minns du den stigen vi gingo till ditt hus
Jag var förälskad för allra första gång*

(Text: Pär Rådström)

Johan Wallin

— ETT AXPLOCK AV SOMMARENS ASPNÄSARTISTER —

Övriga som medverkat är Jazz District, Egons Kvartett, Trio Con Tanto, Erik Elvkull, Matilda Andersson och Magdalena Eriksson.



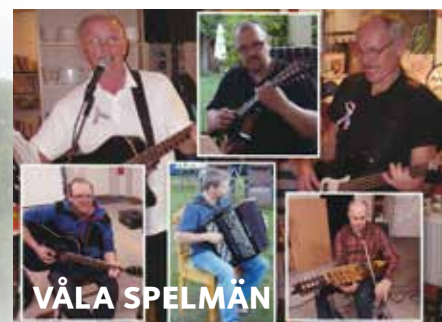
GUBBRÖRA



JOHAN JOHANSSON
& STEGVIS



CALLE JONSSON,
TOMMY EKSTRÖM
OCH JOHAN WALLIN



VÅLA SPELMÄN



CECILIA JANSBOTTER OCH
CHRISTIAN JOSEFSSON



SING-O-ALLA



SORGEGRUPP OCH LEVA VIDARE-GRUPP

I Huddunge finns som vanligt möjlighet för människor som bor i något av Heby kommuns pastorat och som mist en partner att delta i en sorgegrupp. Det är diakon Christina Teinler och Åsa Heiter, präst, som håller i den gruppen under hösten 2019.

Denna höst erbjuder även Östervåla-Harbo pastorat en leva vidare-grupp. Det är Åsa Heiter och Nina Eriksson som ansvarar för den. Hör av dig till oss om du vill veta mer.

Många personer som har deltagit i liknande grupper talar mycket varmt om dem. Man får möjlighet att sätta ord på händelser och känslor och en fin gemenskap med människor i liknande situation. Varje träff har ett tema och ger plats för alla att dela och lyssna.

Nina Eriksson, 0292-223 71, Åsa Heiter, 0292- 223 72,
Christina Teinler, 0224-343 91



GÅVOR

Vill du skänka pengar till förmån för våra kyrkor eller vår verksamhet? Sätt in beloppet på vårt bankgiro eller swisha, och skriv vilket ändamål du vill att det ska gå till. Det är valfritt om du vill ange ditt namn som gåvogivare.

EXEMPEL PÅ ÄNDAMÅL

- Östervåla kyrkas prydnade och bevarande
- Harbo kyrkas prydnade och bevarande
- Aspnäs gårdskyrkas prydnade och bevarande
- Aspnäsgården
- Diakoniarbete
- Barn-/ungdomsverksamheten
- Musikverksamheten

Bankgiro: 771-1013 • Swish: 123 554 30 53

TORSDAGS- TRÄFFAR I HÖST

Östervåla församlingshem
kl 12.00–14.00

Gemenskap – Lätt lunch Underhållning

5 SEPTEMBER

Gemensam utflykt med "träff Ljuspunkten" till Aspnäs. Svenska kyrkan ansvarar. Samling vid Equmeniakyrkan kl 11.30.

26 SEPTEMBER

Samtal med Charlotte Wall om hennes engagemang i Heby kommun. Lotteri.

24 OKTOBER

Stickan Andersson från Tierp sjunger och spelar med två kompisar. Lotteri.

21 NOVEMBER

Ät dig frisk! Bli friskare, piggare och starkare på naturlig kost. Camilla Svanberg, med rötterna i Östervåla, inspirerar oss.

5 DECEMBER

Adventsandakt i Östervåla kyrka. Därefter bjuds på julgröt, skinksmörgås, kaffe och adventskaka. Alla församlingsbor över 85 år får särskild inbjudan. Julblommelotteri.

VID BEHOV AV skjuts eller sällskap till och från träffarna, kontakta Vän-tjänsten (719 63) senast mån kl 8–10 samma vecka.



Östervåla-Harbo pastorat



VARUKASSEN

Vi vill tacka Seniordamerna i Harbo för penninggåvan. Tack även till de som skänkte pengar från Blomskottsauktionen i Harbo.

Vi har delat ut kassar under hela sommaren och fortsätter under hösten. Ansöker gör man på pastorsexpeditionen.

UNDER VÅRTERMINEN

planerar Östervåla-Harbo pastorat att erbjuda en kurs i kristen tro för vuxna. Den kommer att innehålla tio träffar med undervisning/samtal och en helgresa. Detaljer kommer under hösten.



Församlingsbor

DÖPTA

Harbo församling

Gute Hallon Fortunatus Alvar Elwingson
Inez Kristina Carola Olsson
Molly Matilda Viola Forsell

Östervåla församling

Troj Robert Daniel Wallin
Theo Janne Mats Wallin
Signe Emilia Anna Andersson
Dexter Lars Rasmus Krogh
Tyra Aina Helena Dahlberg
Malte Hans Johan Johansson
Hampus Yngve Niclas Lipkin

VIGDA

Harbo församling

Christian Lindholm &
Marie-Louise Joelsson

Östervåla församling

Johan Östholm & Erika Larsson

Jonas Olsson & Ellinore Lindholm
Emil Eriksson & Angelica Diavati
Cristoffer Cloffe & Sofie Engström

AVLIDNA

Harbo församling

Bernt Götesson

Östervåla församling

Ann-Louise Hållén
Sven Ferrari
Gunnar Ingle
Clarck Rolandsson
Gulli Strömberg
Uno Lindberg
Helvor Åkesson
Kerstin Andersson
Olov Berg
Jan-Erik Pettersson
Per Vesterlund





Medeltidsdag – succé i repris

För andra året arrangerades medeltidsdag på Aspnäs. Trots några hotande regnstänk blev det en lyckad dag. Bilderna visar lite av vad som hände under dagen. Kyrkans intäkter, 4 270 kr, gick till Stiftelsen Min Stora Dag.



SPETSAD. Riddarsällskapet Celeres Nordica bjöd på en fartfylld uppvisning som imponerade.



BLING. Therése Siwertsson sålde smycken på marknaden.

HERREMAN. Rikshövitsman Mats Kettilmundsson i egen hög person? Fredrik Schönberg visar hur en adlig man kunde vara klädd på medeltiden.



TRIO. Medeltidsgruppen Själ sjöng, spelade och berättade.

PYSSEL. Tillammans med Robin Olsson, Rebecka Lindström, Sandra Hagström och Sandra Forebäck kunde barnen göra egna vapensköldar.





Röster om Solrosens nya regi



Den 1/9 övergick Solrosen Café & Second-hand i Östervåla i Östervåla-Harbo pastorats ägo. Vi har frågat runt vad ordsborna tycker om att Svenska kyrkan nu tar över.



Maria Wannmyr-Olsson, Östervåla
– Positivt, då jag vet att Solrosen blir kvar. Bra att kyrkan går in för att stötta och fortsätta Solrosens fantastiska arbete, som visar att alla människor har samma värde och att det finns en plats för alla. Vi i Östervålas Majblomma har ett bra samarbete med Solrosen.



Catrine Engman, anställd på Solrosen
– Det känns tryggt att kyrkan tar över verksamheten, och samtidigt spännande.



Ann-Britt Frisk, Östervåla
– Det tycker jag är jättebra. Det är bra att Solrosen bevaras och att det finns en mötesplats. Det är väldigt fint här, gott fika och trevlig personal. Och man hittar bra saker att köpa.



Anita Andreasson, Östervåla
– Jättebra att det är någon på orten som engagerar sig. Kyrkan har en lokal anknytning till bygden och vet hur det fungerar.

PERSONALNYTT

Vår kära diakon Annika slutar hos oss den sista augusti för nya utmaningar i livet. Tack Annika, för allt du gett och lärt oss under din tid här! Vi önskar dig all lycka i framtiden.

Till vår hjälp får vi en ny diakon som heter Lena Gunnarsson. Hon kommer att gå dubbelt med Annika några veckor i augusti, och vi välkomnar henne i gudstjänsten den 29/9, på den helige Mikael's dag.

Kyrkvaktmästare Liza väntar barn, och under hennes ledighet vikarierar Hans Siwertsson. Också honom välkomnar vi i gudstjänsten den 29/9. Under hösten kommer vi alla gå och vänta på en liten mini-vaktis!

ANNIKA TACKAR FÖR SIG

Tack alla Östervåla- och Harbobor som jag fått möta under mina två år i pastoratet! Det har varit en rik tid, men nu är det dags för mig att dra vidare mot nya äventyr.



I september ska jag vara på ett kloster i England, och efter det kommer min man och jag flytta ihop med en vän för att skapa en gemenskap, någonstans i Sverige, med inspiration från klostervisdom. Jag är tacksam för all vänlighet och omsorg som ni visat mig – ni finns kvar i mitt hjärta.

Annika Spalde



TERMINSTARTER

Välkommen tillbaka! Start vecka 37 om ej annat anges.

BARNVERKSAMHET, ÖSTERVÅLA

Måndagar

13.30–15.30 Kyrkhäng (åk 2–4)

Tisdagar

09.30–13.00 Öppet hus (för alla, stora som små, lunch till självkostnadspris)

13.30–15.30 Manus Cordis (åk 1 inbjuds, anmälan krävs)

Torsdagar

13.30–14.30 Kören Sångfåglarna (åk 1–3)

15.30–16.30 Kören Gott å Blandat (åk 4–6)

Fredagar

18.30–21.00 Fredagshäng (åk 5 och uppåt, Harbo inbjuds till Östervåla)

BARNVERKSAMHET, HARBO

Tisdagar

14.00–14.45 Kören Sött & Mixat (f-klass–åk 2)

Torsdagar

09.30–13.00 Öppet hus (för alla, stora som små, lunch till självkostnadspris)

14.00–16.00 Kyrkhäng (åk 2–4)

Fredagar

13.30–15.30 Manus Cordis (åk 1 inbjuds, anmälan krävs)

VUXENVERKSAMHET

Gubbdagis i Birgittagården, Harbo

10.00–12.00 Tisdagar udda veckor med start 10/9.

Seniordamerna i Birgittagården, Harbo

10.00–12.00 Tisdagar jämna veckor med start 20/8.

Gummröra i Östervåla församlingshem

18.00–21.00 Datum: 17/9, 22/10, 19/11, 10/12

Gubbröra i Östervåla församlingshem

18.00–21.00 Sista torsdagen varje månad

Kyrkokören

18.45–20.45 Onsdagar i Östervåla församlingshem.





Kalender Östervåla-Harbo

Lördag 7 september

18.00 ORGELMUSIK I SENSOMMARKVÄLL

Östervåla kyrka. Med Tommy Ekström och Johan Wallin samt gäster.

Söndag 8 september 12 e trefaldighet

11.00 GUDSTJÄNST MED KONFIRMANDINSKRIVNING

Harbo kyrka. Solist medverkar.

18.00 ORGELMUSIK I SENSOMMARKVÄLL

Harbo kyrka. Med Ingemar Nordin.

Söndag 15 september 13 eft trefaldighet

11.00 EKUMENISK GUDSTJÄNST Aspås gårdskyrka.

Söndag 22 september 14 eft trefaldighet

18.00 MÄSSA Harbo kyrka.

Söndag 29 september Den helige Mikael's dag

11.00 GUDSTJÄNST Östervåla kyrka. Dopfest, kyrksöndag, Sångfåglarna sjunger. Vi hälsar nya medarbetare välkomna.

Söndag 6 oktober 16 eft trefaldighet

18.00 GUDSTJÄNST: "PSALMER I VÅRT HJÄRTA"

Östervåla kyrka.

Söndag 13 oktober Tacksägelsedagen

11.00 MÄSSA Harbo kyrka. Sött och mixat och kyrkokören sjunger. Skördeauktion.

Lördag 19 oktober

18.00 "FILMMUSIK MED ORGEL OCH FLÖJT – FRÅN BORTA MED VINDEN TILL SNUTEN I HOLLYWOOD"

Östervåla kyrka.

Söndag 20 oktober 18 eft trefaldighet

11.00 MÄSSA Östervåla kyrka.

Söndag 27 oktober 19 eft trefaldighet

11.00 MÄSSA Harbo kyrka. Kyrksöndag.

Söndag 2 november Alla belgons dag

GUDSTJÄNST Med kyrkokören och instrumentalist.

16.00 Harbo kyrka.

19.00 Östervåla kyrka.

Söndag 3 november Sönd eft alla belgons dag

18.00 MUSIKGUDSTJÄNST MED STRÄNGMUSIKEN

Harbo kyrka.

Söndag 10 november 21 eft trefaldighet

11.00 MÄSSA Östervåla kyrka. Kyrksöndag. Gott å Blandat sjunger.

Söndag 17 november Sönd f domsöndag

11.00 MÄSSA Harbo kyrka. Solist.

Söndag 24 november Domssöndagen

11.00 MÄSSA Östervåla kyrka.

Söndag 1 december 1 i advent

11.00 MÄSSA Östervåla kyrka. Kyrkokören och Gott å Blandat sjunger.

Med reservation för ändringar och tryckfel. Se även vår hemsida och Facebook-sida och affischer för aktuell information. Du är naturligtvis varmt välkommen även till grannförsamlingarnas gudstjänster och aktiviteter!

KYRKSKJUTS

Att inte ha tillgång till bil eller att ha svårt att gå ska inte vara ett hinder för att komma till kyrkan om du vill. Boka taxi, betala själv och lämna sedan in kvittot på pastorsexpeditionen så får du pengarna tillbaka.





Konfirmation 2019–2020

Finns det svar på livets viktigaste frågor? Konfirmationstiden är en upptäcktsresa, där du får lära dig mer om dig själv och ha roligt tillsammans med andra! Alla i årskurs 8–9 är välkomna. Allt är kostnadsfritt och du får själva välja var du vill konfirmera dig. Här kan du se vad våra församlingar erbjuder:



Västerlövsta & Vittinge *Häng med på resa till Italien!*

VECKOTRÄFFAR ELLER HELGTRÄFFAR?

Du väljer själv vad som passar dig bäst. Anmäl dig till det alternativ du föredrar. Båda alternativen innefattar en frivillig och kostnadsfri lägerresa till Italien (preliminärt 11–16/6).

Alternativ 1: helgträffar

Fem helgläger i Vittinge. Anmäl dig till 0224-620 37 eller vittinge.forsamling@svenskakyrkan.se. Det går också bra att anmäla sig vid gudstjänsten den 6/10 kl 11.00 i Vittinge kyrka. För frågor om och anmälan till helgläsning kontakta johannes.risberg@svenskakyrkan.se eller 0224-620 47.

Alternativ 2: veckoträffar

Träffar varannan torsdagseftermiddag direkt efter skolan. För frågor om och anmälan till veckoläsning kontakta [malin.ekstam@svenskakyrkan.se](mailto:ekstam@svenskakyrkan.se) och 0224-341 44.

INFORMATIONSKVÄLL – TRÄFFA VÅRA LEDARE!

Torsdagen den 5/9 kl 18–20 är du välkommen till barn- och ungdomslokalen Himlakul i Västerlövsta församlingshem på Skolgatan 4 i Heby. Vi fikar och du får du träffa oss ledare, ställa frågor och anmäla dig om du vill. Ta gärna med förälder/vårdnadshavare! Bara att komma!

Östervåla-Harbo & Nora

INSKRIVNING OCH INFO!

Välkommen till Harbo kyrka den 8 september kl. 11. Då har vi en Informationsträff samt inskrivning av nya konfirmander.

TRÄFFAR OCH LÄGER

Vi kommer att ha konfirmandträffar en onsdag i månaden samt vissa söndagar. Lägret innan konfirmationen blir 19–25 maj, och konfirmation på pingstafton den 30 maj.

Om du går i åttan – missa inte möjligheten att vara med, du kommer inte att ångra dig.

KONTAKT

Frågor och intresseanmälan ställs till Sandra Forebäck: sandra.foreback@svenskakyrkan.se eller 0292-223 69



Text: Magdalena Vogt, bearbetning: Act Svenska kyrkan

Drömmen om en mätt mage

För syskonen Lucy och Benjie, som lever på en soptipp i Manilla, är fattigdom och ständig jakt på mat en del av vardagen. Act Svenska kyrkan kämpar för alla barns rätt att leva ett tryggt liv. På Filippinerna tillsammans med lokala krafter som finns på plats dygnet runt för gatubarnen.

FOTO: MAGDALENA VOGT



Syskonen Lucy och Benjie (från höger) lever liksom Jasmine på gatan, bland sopor och i extrem fattigdom.

Femåriga Benjie svarar direkt på frågan vad han skulle vilja göra när han blir stor:

– Jag vill bli doktor – och spela boll.

Två år äldre Lucy tänker en stund innan svaret kommer:

– Jag vill äta glass och munkar.

Och kanske är det också så, att de mest basala behoven behöver bli mättade innan det ens går att drömma några större drömmar. För barnen lever i ett slumområde byggt på och kring flera soptippar.

Stanken är fruktansvärd, hetan tryckande och det är flugor överallt. Människorna som bor här lever i hög grad på det som går att hitta, sälja och äta bland soporna. Matrester som människorna hittar kokas eller steks sedan igen för att sälja till andra i området, eller för att mätta för stunden. Den återvunna rätten kallas pag-pag och säljs för ett par kronor.

Undernäringen bland barnen här är regel snarare än undantag. Det är svårt att tro att Lucy och Benjie är fem och sju år. Deras mamma har fött tio barn och är nu gravid igen. Det yngsta barnet förlorade hon när han bara var några månader gammal. Han dog i mässling. Två andra barn har dött i lunginfektioner. Flera syskon är omhändertagna eller bor med olika släktingar.

– Det är svårt. Det är svårt att hitta mat, säger hon när vi frågar om livet på gatan. Jag önskar att mina barn skulle klara av skolan och att vi alla skulle kunna återförenas en dag.

Precis om många andra som bor och lever bland soporna i dessa ut-

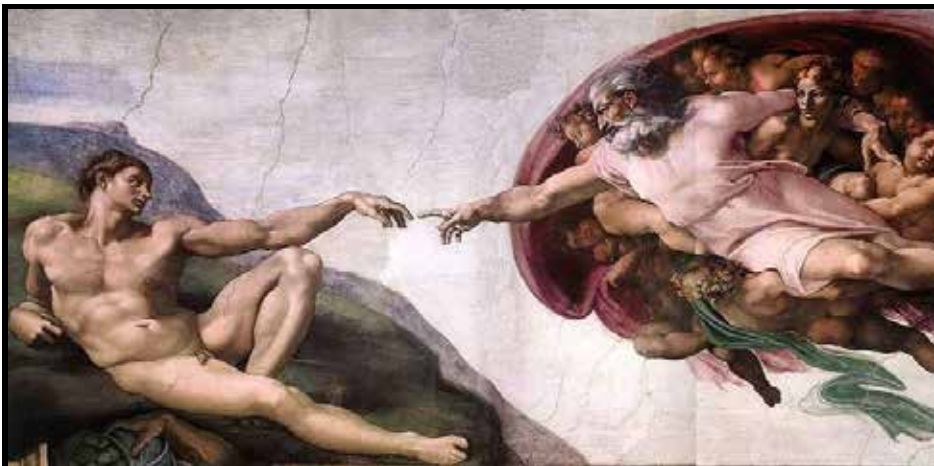
satta områden lider hon och barnen av undernäring. Svårigheten att hitta mat är en av de största utmaningarna. Hettan, smutsen och bristen på rent vatten bidrar också till en miljö där sjukdomar och infektioner sprids snabbt. Tillgången till adekvat sjukvård är enormt eftersatt och de flesta har helt enkelt inte råd att betala för sjukvård och mediciner.

Act Svenska kyrkan driver tillsammans med lokala krafter verksamhet för barnen i området. Flera barn har också omhändertagits och bor på olika hem där personal finns på plats även kvällar och nätter. Act Svenska kyrkan stödjer arbetet sedan flera år tillbaka.



BARN ÄR EN UTSATT och viktig grupp. Bland gatubarnen på Filippinerna är hot, våld och sexuella övergrepp vanligt, likaså drogmissbruk. Act Svenska kyrkan stöder den lokala organisationen Bahay Tuluyan, som ger de utsatta barnen mat, husrum och utbildning.

act
Svenska kyrkan



1. Vad heter konstverket?
2. Vem är konstnären?
3. Vad kallas denna typ av konstverk där man målar direkt på väggar eller tak?
4. Var finns målningen?

Korsordskonstruktör: Lars-Göran Ståhl ©	1	GICK IHOP MED SONERA	MOTORCYKEL	HELT I SIN ORDNING	SPUTNIK	SALIGGÖRANDE	↓	KAN BOK VARA	TRÄD	PROVAR ELLER STRIPOR	SLUMOMRÅDE VERKA ELLER SNO	↓	SLAGIT HÅL I IVÄG	↓	SAMLINGEN	SÄLJER UT
STÄMNING ELLER GASHÖLJE									↙	OTREVLIG KVINNA	3					
SAYERS OCH DOYLE																
LÖVTRÄD			MERITTFÖRTECKNING	BLIR MER KOMPAKT								FYLLA PÅ NATTON				
2														ENGELSK TITEL		
FINNS I TRÄD				DROG				GLIDA				UTFÖRDE ÖRNE	1969	TRASIG		RÄCKA
				PLACERADE				EKIPAGEN						GÖR DET VINTERTID		
4	↓	ORGANISERAR OS	TIO I ROM	BRÖST ELLER TÄNDER			TILLGÅNGLIGHETEN									
							DRACK									
HONA	↘									DYLIK ELLER HON				KAN MAN STÅ PÅ		
														LEDDAS AV HIMMLER		
GÅR DEN SOM RETIRERAR	↘		ÅR DRONTEN													OVANA
			HÖJD													
	↖					ERA										
						STRÖMMEN					AEROSOL			SNARA		
														FÅ SYN PÅ		
FOSFOR		VARA SKRIVET				STELNAD MASSA	SVIN								LOS ANGELES	
		BALTER					FÅR MAN PÅ SJÖN								ANTA	
STRÖM			ÖVERFALLEN												BRYTER VÄG	
			STOR ARTÄR												BURGEN	
TRAGISK KUNG						TIDSÄLDRAR										
						REPAT						UTDÖD FÅGEL				
												VAR PLATON				
HONA				LAGER			IVER ELLER BLÄSNING	REPARATION								
				KORT				POETEN								BASTA ELLER ANTAGLIGEN
	↖							I SÅ FALL ELLER PÅ DEN TIDEN								
FISKE LINAN		FRÄTA IN					PLAN								OS-STAD	
TÄTTING						REPSTUMP									ILLVILJA	

NAMN:

ADRESS:

POSTADRESS:

Skicka din rätta lösning per post eller mail till någon av församlingarna senast 31/10 så lottar vi ut fina priser. Grattis Tomas Hjert, Tärnsjö, Randi Ingvarsson, Östervåla, Nn Nn, Ort, och Nn Nn, Ort, som vann förra numrets korsordstävling.

Sverige – världens mest kristna land?

Sören Dalevi är biskop i Karlstads stift och lektor i religionsvetenskap. Vi har, med hans tillstånd, valt att publicera hans nationaldagstal om Sverige, ett land genomsyrat av kristna värderingar, som vi ska vara stolta över.

Han hette Fred och var forskare i religionsvetenskap från Uganda. Jag stötte på honom när han gjorde sin intervjuforskning om sekularisering. Han hade hört att Sverige var världens mest sekulariserade land. Det var därför han kommit hit för att studera oss svenskar och det svenska samhället.

Några månader senare återvände Fred till Uganda, och han skrev sin artikel. Men den handlade inte om det han först hade trott. Tvärt-

om. Artikeln handlade om världens mest kristna land: Sverige.

När jag berättar om Fred brukar jag få höra att Fred nog inte riktigt förstod Sverige, eller för den delen de västerländska samhällena. Till dem brukar jag svara att Fred var en duktig forskare som väl kände till de västerländska samhällena och att han gjorde sina doktorandstudier i Storbritannien där han också tog ut sin doktorsgrad. Vad Fred hade var bara ett annat perspektiv, och det gjorde att han såg det jag själv varit blind för.

Världens mest kristna land?! Jag vet inte, men Fred hade många bra poänger. Han lyfte fram den svenska socialtjänstlagen, och visst fick

jag erkänna att den är ett evangelium i sig. Systembolaget, visst är det en kristlig tanke att folk inte ska supa skallen av sig? Det svenska utbildningssystemet, som trots sina brister faktiskt ger både en andra och en tredje chans för den som så önskar, oavsett social bakgrund eller ekonomiska

muskler. Är inte det kristet? Den fria sjukvården, föräldradigheten, det svenska välfärdssamhället... Fred såg och pekade på ett samhälle som varit ge-

nommarinerat av kristna värderingar under ett årtusende, och där det kristna budskapet därför också satt sina spår. Och hade inte ärkebiskop Nathan Söderblom talat om vikten av att integrera kristna värderingar på ett genomgripande sätt i det svenska samhället? Var det inte det som det svenska välfärdssamhället ytterst vittnade om?

Jag kom att tänka på Fred när jag för ett drygt år sedan spelade jag in en livepodd på Värmlands museum med DN:s politiske redaktör, kulturskribenten Per Svensson. Samtalet handlade om Luther och reformationen, utifrån en bok som Per skrivit om Luther. Varför var Per Svensson så intresserad av Luther? Jo, därför att den protestantiska kulturen varit samhällsbyggande i Sverige. "Den protestantiska kulturen är fortfarande en svensk overrideologi, fast vi inte vet om det", som Per sa. Lutherdomen,



FOTO: HÅKAN STRANDMAN

menade Per Svensson, har varit med och bidragit för att skapa ett av de bästa samhällen vår värld känner. För att citera honom direkt: "Jämfört med 1500-talet så lever vi alla som furstar. Våra möjligheter som människor är i ett historiskt perspektiv unika, och det är en enorm framgång. Och de länder som har lyckats med att skapa stabila välfärdsdemokratier överensstämmer i mycket hög grad med reformationens länder."

Man brukar ibland säga att kultur är det som är så självklart att det inte uttalas. Och i Sverige låtsas vi ibland som att vi inte har någon kultur – men vi har det. Och i vår märkliga tid är det viktigt att vi uppmärksammar denna kultur, så att vi får en reflekterad och mogen nationalism, istället för en omogen och oreflekterad.

Allt är inte perfekt i vårt land, men Gud vet att det finns få länder som är så bra att leva och bo i som Sverige. Fri sjukvård. Fri skolgång. Demokrati. En polismyndighet som inte är korrupt. Åsiktsfrihet och religionsfrihet. Ett gott samhälle där alla räknas. Det är dessa ideal som vi hedrar när vi hissar den svenska flaggan, med ett gult kors på en blå botten. Öppenhet. Demokrati. Alla människors lika värde. Omsorg om de svaga. Det är detta som är en reflekterad och mogen nationalism.

Vi ska därför vara stolta över att vara svenskar. Vi ska vara stolta över att vi får bo i ett land som Sverige. Vi ska vara stolta över vår flagga. Gud välsigne Sverige. Gud välsigne oss.

Biskop Sören Dalevi